

Årsrapport 2023 nämnder

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen	6
2.1	Verksamhetens utveckling	6
2.1.1	Redovisning av resultat	6
2.1.2	Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling	7
2.2	Kommunfullmäktiges budgetmål	7
2.2.1	Andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg	8
2.2.2	Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö	9
2.2.3	Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt	10
2.2.4	Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö	10
2.2.5	Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål	11
2.2.6	Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska	11
2.2.7	Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras	13
2.2.8	Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram	13
2.2.9	Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön. 14	
2.2.10	Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet	15
2.2.11	Segregationen i Göteborg ska minska	16
2.2.12	Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika	16
3	Övrig uppföljning till kommunledningen	18
3.1	Utveckling inom personalområdet	18
3.1.1	Väsentliga personalförhållanden	18
3.1.2	Analys av situationen inom HR-området	18
3.2	Ekonomisk uppföljning	19
3.2.1	Analys av årets utfall	19
3.2.2	Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras	

genom beslut av andra nämnder **Fel! Bokmärket är inte definierat.**

3.2.3	Uppföljning av erhållna statsbidrag.....	20
3.3	Uppföljning av negativ avvikelse mot nämndens ekonomiska mål	21
3.3.1	Förvaltningens förslag till åtgärder.....	21
3.4	Värdering av eget kapital	22
3.5	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	22
3.5.1	Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll	22
3.5.2	Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning	22
3.5.3	På vilket sätt har nämnden begränsat uppgifter inom bland annat administration, ledningsarbete och konsultanvändning?	24
4	Bokslut.....	25
4.1	Sammanfattande analys	25
4.2	Resultaträkning.....	26
5	Styrinformation till nämnden.....	28
5.1	Fördjupad ekonomisk analys/Ekonomisk lägesrapport december 2023.....	28
5.2	Förskola - Nulägesbedömning utifrån kvalitet och likvärdighet	29
5.3	Annan pedagogisk verksamhet - Uppföljning och utvärdering.....	30
5.3.1	Pedagogisk omsorg	30
5.3.2	Omsorg under tid då förskola inte erbjuds	31
5.3.3	Öppen förskola.....	32
5.3.4	Annan pedagogisk verksamhet på nationella minoritetsspråk.....	32
5.4	Övrig uppföljning utifrån nämndens ansvar	33
6	Redovisning av nämndens uppdrag.....	35
6.1	Redovisning av uppdrag från Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen i och utanför budget (obegränsad kommentar)	35
6.2	Redovisning nämndens uppdrag	44

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga 1 Nulägesbedömning utifrån kvalitet och likvärdighet

1 Sammanfattning

Resultat för året

Nämndens verksamhet har för 2023 präglats av det förändrade ekonomiska läget i omvärlden med prisökningar och höga räntor. Organisationen har behövts anpassas för att hålla en budget i balans. Anpassningarna har inte gett full effekt och nämnden redovisar för året en negativ avvikelse om 48 miljoner kronor (mkr).

Utfallet för 2023 beror på att organisationen inte anpassats fullt ut utifrån efterfrågan på platser i verksamheten. För året fastställs en personalvolymsutveckling om 1 procent i relation till föregående år. Nämnden redovisar även högre kostnader för lokaler och kommungemensamma tjänster. Under hösten sattes restriktioner in för att dämpa den negativa ekonomiska utvecklingen och få en budget i balans. Rekryterings- samt inköpsbegränsningar infördes, överskott frystes hos första linjens chefer. Nämnden redovisar en minskning av timanställda med 12,7 procent jämfört med 2022. Insatserna har dock inte gett resultat fullt ut vilket innebär att nämnden för året inte redovisar ett nollresultat.

Nämnden har behov av att genomföra ytterligare anpassningar utifrån färre barn samt besparingar i och med beslutad budget för 2024 och det underskott som redovisas för 2023. Förvaltningen har tagit fram en åtgärdsplan för att hantera underskottet för att få en budget i balans där hela organisationen kommer att påverkas.

I arbetet med att förbättra arbetsmiljön och minska sjukskrivningar konstateras att frisknärvaron ökar under 2023 och att sjukfrånvaron minskar jämfört med samma period föregående år.

Dock är sjuktalen i relation till övriga nämnder fortsatt höga. Många insatser pågår med fokus på de tidiga och förebyggande arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet. Insatserna har inte ännu fått den effekt som eftersträvas. För att ytterligare stärka arbetet tas en samlad strategi för rehabilitering, arbetsmiljö och hälsa tas fram under 2024.

Måluppfyllelse

Med utgångspunkt i mål och inriktningar i kommunfullmäktiges budget bedöms Förskolenämndens verksamhet överlag utvecklas åt rätt håll. Under året har utbildningsinsatser genomförts för att stärka kompetensen bland förvaltningens anställda. Vidareutbildningen till barnskötare som görs i samarbete med nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning har försatt genomförts. För att stärka förvaltningens arbete har en kompetensförsörjningsplan tagits fram. Planen omfattar hela förvaltningens verksamhet och innehåller strategier för att stärka ledarskapet, förlänga arbetslivet, stärka medarbetarnas utveckling samt använda kompetensen rätt.

Under året har systematiken inom förvaltningen fortsatt utvecklats för att tydligare rikta insatser dit de behövs som bäst. Genomförda kvalitetsbedömningar och insatserna som beslutats därefter har bidragit till att rektorerna beskrivit arbetet som framgångsrikt. Insatserna möjliggör en utveckling av verksamheten och ger barnen bättre förutsättningar för att tillgodogöra sig utbildningen.

Under 2023 har en utvärdering av förvaltningens ledningsorganisation genomförts som resulterat i åtgärder för en enklare och tydligare styrning och ledning. Den justerade organisationen ska bidra till en tydligare styrkedja, en effektivare

organisation, förbättrade förutsättningar för första linjens chefer samt ett mer närvarande ledarskap för förvaltningens medarbetare.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

I följande avsnitt redogörs för väsentliga avvikelser, såväl positiva som negativa, i verksamhetens utveckling i förhållande till nämndens planering. Redovisningen begränsas till sådana avvikelser som är av vikt ur ett kommunledningsperspektiv. En mer detaljerad redogörelse lämnas i avsnitt 5, som avser fördjupad styrinformation till nämnden.

2.1 Verksamhetens utveckling

2.1.1 Redovisning av resultat

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Andel barn 1-5 år inskrivna i verksamhet av befolkningen (%)	84,8	84,1	85,6
Antal barn 1-5 år inskrivna i verksamhet av befolkningen	29 675	29 314	29 459
-varav i pedagogisk omsorg	489	393	335
Andel barn 3-5 år inskrivna i verksamhet av befolkningen (%)	95,5	95,3	95,5
Antal barn 3-5 år inskrivna i verksamhet av befolkningen	19 111	18 770	18 645
Andel barn 1-5 år boende i Göteborg inskrivna i kommunal verksamhet (%)	82,8	82,8	83,2
Andel barn 1-5 år boende i Göteborg inskrivna i fristående verksamhet (%)	17,2	17,2	16,8
Antal barn per heltid	4,9	4,8	5

Andel barn 1-5 år inskrivna i verksamhet av befolkningen avser oktober respektive år. Antal barn i verksamhet i befolkningen avser medelvärde mars/oktober oavsett regi. I utfall mars respektive år ingår även sexåring som började i förskoleklass under hösten. Andel barn 1-5 år boende i Göteborg inskrivna i kommunal/fristående verksamhet avser genomsnitt mars/oktober. Antal barn per heltid beräknad på faktisk tjänstgöringsgrad uppgifterna från Nekksus och IST Analys och avser pedagogisk- resurs/stödpersonal enligt SCB:s definition till vilket måttet rapporteras varje år per oktober.

Volymmått samt nettokostnadsutveckling

Mått	2021	2022	2023
Förändring antal göteborgsbarn i förskoleverksamhet (%)	-1,2	-1,2	0,5
Nettokostnadsutveckling (%)	2,8	4,2	6,2
Personalvolymsutveckling (%)	13,2	0,7	1,0

Förändring antal göteborgsbarn i förskoleverksamhet (%) medel mars/oktober jämfört med föregående år. I utfall mars respektive år ingår även sexåring som började i förskoleklass hösten. Personalvolymsutvecklingen 2021 påverkades av att intern service överfördes till förskolenämnden.

Befolkningsutvecklingen för barn i åldrarna 1–5 år har en direkt påverkan på förvaltningens organisering och planeringsförutsättningar. Andelen barn i

befolkningen inskrivna i förskoleverksamhet 2023 var 85,6 procent för åldersspannet 1-5 år, det är 1,5 procentenheter högre jämfört med 2022. Att andelen ökat beror på att antalet 1-åringar i befolkningen minskat vilka har en betydligt lägre andel barn inskrivna i verksamhet samt att antalet 2-åringar blivit fler. För åldersgruppen 3-5 år är andelen i förskoleverksamhet i paritet med tidigare år. Jämfört med 2022 ökar antalet 1-5 åringar något 2023 men prognosen är att antalet barn i befolkningen kommer minska kommande år. Trenden med färre barn i pedagogisk omsorg har fortsatt även under 2023.

Nettokostnadsutvecklingen för 2023 jämfört med föregående år är 6,2 procent. Förvaltningen har haft högre kostnader för personal till följd av ökad personalvolym, löneökningar och ökade personalomkostnader jämfört med föregående år. Även statlig ersättning för sjuklönekostnader som finns med i utfallet 2022 påverkar nettokostnadsutvecklingen 2023. Förvaltningens kostnader för lokaler ökar i samband med nyetablering och renovering.

En årsarbetare motsvarar 1600 arbetade timmar oavsett anställningsform, och används för att mäta förändring över tid. Under 2023 ökade antalet årsarbetare med 1 procent jämfört med 2022. Förvaltningen har ökat antal årsarbetare för tillsvidareanställda med 3,95 procent, men minskat tidsbegränsade anställda med 12,73 procent och timanställda med 12,66 procent jämfört med 2022. En anledning till antalet årsarbetare ökat är en lägre sjukfrånvaro under 2023 jämfört med 2022.

Under 2023 har samtliga barn erbjudits plats inom fyra månader enligt Skollagens krav (kap 8 §14).

2.1.2 Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling

<p>Nämnden redovisar för 2023 ett underskott, vilket har flera olika orsaker. Förvaltningen har inte anpassat organisationen till platsprognosen över antal barn som förväntades under 2023. Förvaltningen har en stor budgetavvikelse vad gäller kostnaden för kommungemensamma tjänster från intraservice. Förvaltningen har även en budgetavvikelse vad gäller investeringsrelaterade utgifter</p>
<p>Orsak till att avvikelsen uppstått</p> <p>Förvaltningen har inte klarat att anpassa organisationen utifrån lägre barnantal. Vad gäller kostnaden för kommungemensamma tjänster så borde den ha budgeterats högre i budget 2023 men informationen kring kostnadsnivåerna kommunicerades efter att nämnden fattat beslut om budget. Vad gäller avvikelse kring investeringsrelaterade utgifter så har förvaltningen svårt att både vid budgetbeslutet i nämnden men även löpande under budgetåret, att bedöma vilken egenfinansiering som kommer att krävas, då den största delen av dessa kostnader finansieras via det kommungemensamma anslaget.</p>
<p>Konsekvenser för de verksamheten är till för</p> <p>Förvaltningen har under året upprättat en mängd handlingsplaner för att få ekonomin i balans, samt att förvaltningsdirektören under hösten fattat beslut om stor restriktivitet vad gäller vikarietillsättning och övriga inköp. Förvaltningsdirektören har även fattat beslut om att frysa de rektorers/enhetschefers överskott som redovisades per den 31 oktober.</p>
<p>Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer</p> <p>Arbetet med att få ekonomin i balans har inneburit en ryckighet i de ekonomiska förutsättningarna som gäller för rektorer och enhetschefer</p>

2.2 Kommunfullmäktiges budgetmål

Förskolenämnden tilldelades mål i Göteborgs Stads budget 2023. I följande redovisning görs en helhetsbedömning av de mål som fullmäktige riktat till förskolenämnden. I kommunfullmäktiges budget har sju nya mål tilldelats

nämnden. Insatser som bedöms fortsätta kommer följas upp inom tilldelade mål för 2024.

I redogörelsen för respektive mål anges under *planering* vad nämnden avsåg i beslutad verksamhetsplan. Under *uppföljning* redogörs för årets resultat i relation till den planering som beslutades i början av året.

2.2.1 Andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg.

Huvudansvarig: Förskolenämnden

Ansvariga: Kommunstyrelsen, Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Planering:

Förvaltningen ska utreda möjligheten till ett utökat samarbete med universitet för att fler ska kunna vidareutbilda sig. Samverkan ska fortsätta med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning för att öka andelen utbildad personal och utveckla befintliga medarbetare i organisationen. Utbildningsinsatser för personal Delårsrapport aug 2023-Nämnder 8 (35) ska fortgå för att stärka förutsättningarna för barnen att möta en rik språkmiljö i verksamheten.

I årsrapporten 2022 konstaterar förvaltningen att det finns utmaningar i arbetet med att skapa incitament för att förskollärare fördelas mer jämt över staden. Under 2023 behöver arbetet stärkas genom fortsatt fokus på strategisk personalplanering samt arbete för att öka flexibiliteten inom och mellan utbildningsområdena. Arbete för att locka medarbetare till arbete i socioekonomiskt utsatta områden behöver fortsatt vara i fokus.

Uppföljning:

Förvaltningen har 2023 ökat antal årsarbetare (förskollärare, barnskötare, förskoleassistenter) för tillsvidareanställda med 4,6 procent, jämfört med 2022. För tidsbegränsade anställningar har förvaltningen minskat antal årsarbetare med 13,14 procent. Sammantaget har förvaltningen totalt ökat antal årsarbetare inom pedagogisk verksamhet med 2 procent.

Andel utbildad personal, förskollärare och barnskötare, för tillsvidareanställda årsarbetare pedagogisk personal har under 2023 ökat med 0,11 procentenheter jämfört med 2022 (91,85 procent 2022 och 91,96 procent 2023). Tidsbegränsade anställda har under 2023 ökat med 2,61 procentenheter jämfört med 2022 (52,26 procent 2022 och 54,87 procent 2023). Sammantaget en ökning med 2,72 procentenheter jämfört med 2022.

Inom respektive yrkesgrupp har förskollärare ökat med 0.4 procent och barnskötare med 4,7 procent (alla anställningsformer inräknade) årsarbetare jämfört med 2022.

Den kartläggning som genomförts av medarbetares utbildningsnivå synliggör fördelningen bland tillsvidareanställda medarbetare. I slutet av året var antalet tillsvidareanställda medarbetare (förskoleassistenter) 432. Detta är samma antal som under första halvåret trots att cirka 60 förskoleassistenter utbildas till barnskötare under året. Det innebär att ytterligare medarbetare som saknar relevant utbildning nyanställs under året.

Under året har det varit svårare att genomföra utbildningsinsatser utifrån att enheternas ekonomi har varit ansträngd. Det har inneburit ett minskat antal deltagare förutom gällande barnskötarutbildningen är deltagandet varit fortsatt högt.

Den utbildningsinsats som genomförts i samverkan med förvaltningen för Arb-Vux

i syfte att höja kunskaper i svenska gjordes om inför hösten för att underlätta deltagandet. Utbildningen fokuserar nu enbart på kurser i svenska vilket inneburit att kursomfattningen minskade och deltagandet ökade.

Under året har ett pilotprojekt för vuxnas lärande och svenska som andraspråk genomförts, vilket bidragit till en kartläggning av språknivåer hos medarbetare i områden med högt socioekonomiskt index. Kartläggningen visar behovet av att arbeta språkutvecklande på arbetsplatsen. En utredning för att ge mentorsstöd till barnskötare har kopplats samman med SOKA-arbetet, vilket bidrar till att enheterna bättre kan tillgodogöra sig verktygen.

En kompetensförsörjningsplan för förvaltningen har arbetats fram. Planen omfattar hela förvaltningens verksamhet och innehåller strategier för att prioritera arbetsmiljöarbetet, stärka ledarskapet, förlänga arbetslivet, stärka medarbetarnas utveckling samt använda kompetensen rätt.

Förvaltningen konstaterar att utbildningsinsatser riktade till områden med högt socioekonomiskt index fortsatt behöver prioriteras.

2.2.2 Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö.

Huvudansvarig: Förskolenämnden

Ansvariga: Stadsfastighetsnämnden, Stadsmiljönämnden

Planering:

I förskolenämndens årsrapport 2022 konstaterades behovet av att få fram en teknisk kapacitet för verksamhetens lokaler samt möjlighet att påverka kostnaden för nya lokaler för att utveckla arbetet med långsiktig lokalförsörjning. Planeringen för 2023 fokuserar därför på samverkan med berörda nämnder. Även förvaltningens arbete med uppföljning och analys i styrkedjan bedöms i årsrapporten som ett viktigt utvecklingsområde för att skapa en ökad likvärdighet mellan förskolorna samt undervisning och utbildning av hög kvalitet.

Uppföljning:

Under året har flera aktiviteter genomförts för att säkerställa ändamålsenliga lokaler. Upprättande av funktionsprogram för förskola samt förvaltningens deltagande i revidering av TKA (stadsfastighetsförvaltningens specifika komplement till lagar, förordningar och praxis i projektering) är exempel på pågående arbete där ett nära samarbete med stadsfastighetsförvaltningen är avgörande för att nå framgång. Arbete pågår med definition för ändamålsenliga lokaler och en revidering av rumsfunktionsprogram för utemiljöer görs tillsammans med stadsfastighetsförvaltningen. Förskolenämnden bedömer att de insatser som genomförts kommer att bidra till mer ändamålsenliga lokaler. De faktiska effekter kommer dock att dröja.

Fokus under året har varit att rikta insatser till de förskolor där rektorer bedömt lägre kvalitet. Insatserna har följts under året och analyserats för att se om de gett resultat och bedömts som framgångsrika. Den process som skapats med rektor som processägare i ett nära samarbete med områdets stödfunktioner har varit avgörande för de effekter som beskrivs. Insatserna har därmed utgått från varje enskild förskolas behov (se bilaga 1).

För att förvaltningen bättre ska kunna öka möjligheten att möta barns olika villkor och bakgrund, med mer riktade insatser, krävs ett ökat helhetsperspektiv. Struktur saknas till viss del på mellanchefsnivån samt orsaksanalys på alla nivåer. Detta medför att det blir svårt att på huvudmannanivå följa upp om rätt insatser görs och

om de görs på rätt ställe för att ge effekt.

En gemensam modell för kvalitetsdialoger med verksamhetsbesök har tagits fram och ska genomföras på förskolorna 2024. Både förvaltningens prioriterade underlag och Skolverkets framgångsfaktorer har använts för att tydliggöra roller och ansvar i utvecklingsarbetet. För att nå högre måluppfyllelse är det av vikt att de insatser som är pågående fortsätter då kvalitetsarbete tar tid, samt att de utgår från varje förskolas behov.

2.2.3 Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen, Göteborgs Stadshus AB

Planering:

I årsrapporten 2022 framgår att en väsentlig förutsättning för förskolenämnden att styra resurseffektivt är arbetet med att skapa balans i lokalförsörjningen. I planeringen för året fastställs att fortsatt samverkan med stadsfastighetsnämnden krävs, men också att förvaltningens interna processer ”säkra platstillgången” och ”processen för enhetssammanslagningar” behöver ses över och utvecklas.

Uppföljning:

Förvaltningen har under året genomfört insatser för att skapa en ändamålsenlig och effektiv lokalförsörjning både internt men även i samarbete med stadsfastighetsförvaltningen. Bland annat genom framtagande av inriktningsprinciper för nybyggnation, utvecklat arbete med fastighetsekonomi samt påbörjat arbete med att ta fram förslag på planeringsområden. Förvaltningen bedömer att de insatser som genomförts bidrar till att förtydliga förvaltningens lokalbehov vilket ger bättre förutsättningar för framtida byggnationer.

Utifrån Göteborgs Stads plan för digitalisering har förvaltningen under året skapat strukturer för utvecklingsarbete gällande digitaliseringsinitiativ med fokus på hela processen. Det innefattar strukturer för behovsbeskrivning, nyttor, arkitektur, informationssäkerhet, kravarbete med mera.

Förvaltningen konstaterar att det finns behov av att få fram uppgifter om teknisk kapacitet för samtliga förskolor i staden. För att få till en effektiv lokalanvändning krävs teknisk kapacitet för att bättre kunna bedöma framtida lokalbehov. Förvaltningen kommer därför under 2024 se över alternativa sätt att ta fram teknisk kapacitet för stadens förskolor, då informationen inte kan tas fram av stadsfastighetsförvaltningen.

Under året har processen för att säkra platstillgång utvecklats med förtydligande av arbetsformer och ansvar. För att säkra arbetet med platstillgång behöver den process som är framtagen tydligare förankras både i chefsled samt för berörda medarbetare. Processen har en viktig funktion särskilt kopplat till de utmaningar som förvaltningen står inför framöver, med en minskad efterfrågan utifrån befolkningsförändringen.

Förvaltningen har under året följt upp de sammanslagningar som genomförts av enheter i delar av staden. Uppföljningen kommer att redovisas för nämnd under första kvartalet 2024.

2.2.4 Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö.

Huvudansvarig: Miljö- och klimatnämnden

Planering:

Förskolenämnden arbetar mot målen att *Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö* samt att *Göteborgs klimatavtryck kraftigt ska minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram* genom att förvaltningen upprättar en grundstruktur för systematiskt miljöarbete.

Uppföljning:

Förvaltningen har under året upprättat en miljöplan. I planen ingår bland annat miljöarbetets inriktning, övergripande miljömål, beskrivningar av förvaltningens miljöpåverkan och koppling till Agenda 2030. Miljöplanen utgör grunden för förvaltningens systematiska miljöarbete. Förvaltningen bedömer att utvecklingen för ett systematiskt miljöarbete har stärkts under året och gett goda förutsättningar för fortsatt arbete och får medhåll av miljöförvaltning i deras bedömning.

Miljö- och klimatprogrammet har införlivats i förvaltningens systematiska miljöarbete genom en framtagen miljöplan där förvaltningen identifierat de områden i programmet som är relevant för verksamheten och hur dessa omhändertas inom systematiken.

Barnen får via utbildningen med sig miljökunskap inför framtiden, något som kan påverka på både kort och lång sikt. Miljöperspektivet inom utbildningen styrs av läroplanen. Förutsättningar för genomförandet av utbildningen följs upp inom ramen för förvaltningens ordinarie planerings och uppföljningsprocess.

Förvaltningen kommer att arbeta med implementering av miljöplanen under 2024.

2.2.5 Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål.

Huvudansvarig: Nämnden för inköp och upphandling

Planering:

Förskolenämnden strävar mot målet genom fortsatt arbete enligt framtagna rutiner. Andelen avrop mot ramavtal ska öka under året (minska antal inköp utanför ramavtal).

Uppföljning:

Förvaltningen har arbetat med målet genom fortsatt arbete enligt ordinarie rutiner. Förvaltningen har en välfungerande inköpsorganisation vilket stärks av resultatet från den interna kontrollen, i form av stickprovskontroller, som utförs kontinuerligt. Arbetsätt har upprättats under året för att säkerställa kompetens inom området bland förvaltningens chefer.

Framöver krävs att förvaltningen tar fram en metod för att följa upp andel avrop mot ramavtal. Detta arbete kommer utvecklas under 2024.

2.2.6 Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.

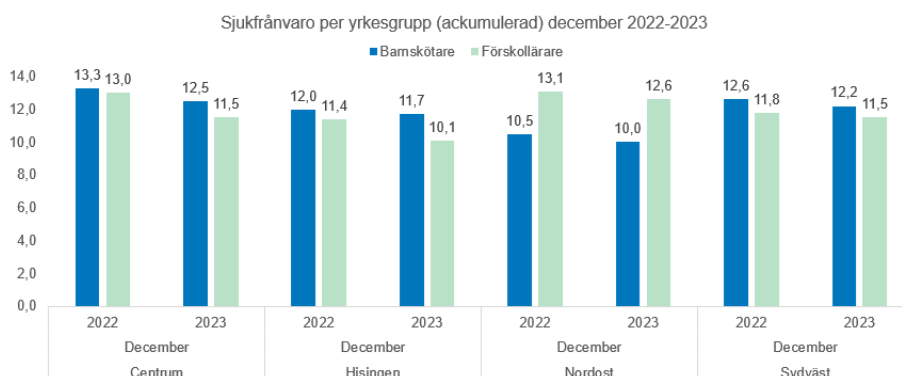
Huvudansvarig: Kommunstyrelsen

Planering:

I årsrapporten 2022 noterar förvaltningen positiva indikationer i arbetet med förvaltningens hälsofrämjande arbetsmiljöstrategi samt rehabstrategi. I planeringen för året fastställs att aktiviteter utifrån framtagna strategier ska fortgå

Uppföljning:

Förvaltningen har en minskande sjukfrånvaro jämfört med samma period föregående år, från 11,2 till 10,5 procent. Utvecklingen över tid visar att det främst är sjukfrånvaron 1-14 dagar som minskar. Sjukfrånvaron är dock inte nere på den nivå som den var innan pandemin (ack 9,7%, 1-14 dgr 3,7 procent) år 2019. Högst sjukfrånvaro redovisas dock inom utbildningsområdena, där barnskötare har en sjukfrånvaro på 12,0 procent (12,1 procent 2022) och förskollärare på 11,4 procent (12,3 procent 2022).

Fotnot: Ackumulerad sjukfrånvaro per december för förskollärare och barnskötare.

Trots ett stort antal uppstartade och pågående aktiviteter för att sänka sjuktalen när förvaltningen inte en tillräckligt god måluppfyllelse, sjuktalen är fortsatt höga. Förvaltningen når inte uppsatta målvärden enligt "Strategi för rehabiliteringsarbete 2021-2023".

Nyckeltal	Utfall 2022	Utfall 2023	Målvärde 2023
Ack sjuk (%)	11,20	10,50	8
Sjuk 1-14dgr (%)	5,00	4,20	3,30
Andel medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro (%)	21	19	10
Rehabbevakningar (antal)	1528	1260	500
Andel plan för återgång i arbete (%)	80	80	95

Fotnot: "Strategi för rehabiliteringsarbete 2021-2023", mätdatum december.

Programmet för attraktiv arbetsgivare är integrerat i förvaltningens HR-processer och följs upp därigenom. I linje med programmet arbetar förvaltningen med att förbättra och förenkla arbetsmiljöarbetet med fokus på att förebygga och rehabilitera.

Förvaltningen identifierar behovet av att fortsätta arbetet långsiktigt för att insatserna ska ge effekt. Det krävs ett ytterligare ökat fokus i organisationen på det tidiga och förebyggande arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet, med ett nära systematiskt arbete av förvaltningens rektorer och chefer samt stöd ifrån HR.

2.2.7 Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras.

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen

Planering:

I årsrapporten 2022 noterar förvaltningen positiva indikationer i arbetet med förvaltningens hälsofrämjande arbetsmiljöstrategi samt rehabstrategi. I planeringen för året fastställs att aktiviteter utifrån framtagna strategier ska fortgå. Arbeta med Chefoskopet ska under året sätta fokus på chefers organisatoriska förutsättningar i förvaltningen.

Uppföljning:

Förvaltningen har arbetat med målet genom fortsatt arbete med hälsofrämjande arbetsmiljöstrategi 2022-2023. Målsättningen är att förvaltningen ska öka frisknärvaron för medarbetare och chefer till 30 procent under 2023. Frisknärvaron har ökat under 2023 och har närmast sig målet med ett resultat på 28,2 procent.

Inom förvaltningen pågår fortsatt arbete med att stärka friskfaktorer som en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Vid den årliga uppföljningen konstateras att 94 procent av förvaltningens verksamheter har ett pågående friskfaktorarbete. Fokus för arbetet är åtta forskningsbaserade friskfaktorer som används på arbetsplatserna inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Medarbetar- och chefsenkäten visar, i likhet med tidigare år, på svårigheter för medarbetare och chefer inom förvaltningen att få till återhämtning efter perioder av hög arbetsbelastning. I partsgemensamt arbete har ”Verktygslåda för återhämtning” utvecklats. Syftet med materialet är att erbjuda enkla verktyg för att minska stressen och öka möjligheterna till återhämtning. Materialet har kommunicerats till samtliga chefer och börjat användas i verksamheten.

En utvärdering av förvaltningens ledningsorganisation har genomförts under året. Utvärderingen har bidragit till åtgärder i syfte att bland annat förbättra chefernas förutsättningar och att skapa en tydligare organisation med start i januari 2024.

Chefoskopet, ett forskningsbaserat verktyg för att kartlägga och förbättra chefers organisatoriska förutsättningar har genomförts under 2023. Kartläggningen har haft fokus på krav och resurser, stöd till chefer och chefers arbetstid och varit en integrerad del av utvärderingen av ledningsorganisationen.

De åtgärder och förändringar som beslutats om och införts 2024 förväntas bidra positivt till chefers förutsättningar och arbetsmiljö och i förlängningen medarbetarnas arbetsmiljö.

2.2.8 Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.

Huvudansvarig: Miljö- och klimatnämnden

Planering:

Förskolenämnden arbetar mot målen att *Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö* samt att *Göteborgs klimatavtryck kraftigt ska minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram* genom att förvaltningen upprättar en grundstruktur för systematiskt miljöarbete.

Uppföljning:

Förvaltningen har hittills arbetat med målet genom att en grundstruktur för styrning och uppföljning av miljöområdet tagits fram. Under året har en miljöplan tagits fram och beslutats av nämnd. I planen ingår bland annat miljöarbetets inriktning, övergripande miljömål, beskrivningar av förvaltningens miljöpåverkan och koppling till Agenda 2030. Miljöplanen utgör grunden för förvaltningens systematiska miljöarbete.

Miljö- och klimatprogrammet har införlivats i förvaltningens systematiska miljöarbete genom framtagna miljöplaner där förvaltningen identifierat de områden i programmet som är relevanta för verksamheten och hur dessa omhändertas inom systematiken.

Förvaltningen kommer att arbeta med implementering av miljöplanen under 2024.

2.2.9 Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön.

Planering:

I förskolans kompensatoriska uppdrag ingår det att skapa förutsättningar för alla barn, oavsett kön, bakgrund och förutsättningar, att utvecklas så långt som möjligt. I förskolenämndens planering för året fastställs att tidiga insatser i samverkan, med stöd av familjecentrerat arbetssätt (FCA) ska prioriteras för att sträva mot målet.

Uppföljning:

Förskolenämndens uppdrag om mänskliga rättigheter, normer och värden grundar sig i Diskrimineringslagen, Barnkonventionen, Skollagen och Läroplan för förskola. Det innebär att förskolans arbete med mänskliga rättigheter ingår i grunduppdraget. Det förebyggande arbetet pågår under hela året med kartläggning, planering och aktiva åtgärder. Varje förskola, och annan pedagogisk verksamhet, har en egen plan mot diskriminering och kränkande behandling. Samverkan mellan förskoleförvaltningen och övriga förvaltningar inom utbildningskedjan sker regelbundet, bland annat inom ramen för det främjande och förebyggande arbetet. Kompetenshöjande insatser utifrån normer och värden genomförs inom förvaltningen. Insatserna ligger i linje med stadens program och planer för området som avser mänskliga rättigheter.

Under året har förvaltningen tydliggjort strukturen för samverkan tillsammans med övriga nämnder inom familjecentrerat arbetssätt (FCA). Nya samverkansforum för barn och unga har startats upp under hösten, ett per stadenområde samt ett staden gemensamt.

Införandet av ”barnhälsonätverk” tillsammans med socialförvaltningarna och BVC för samverkan i närområdet kring barn och familj pågår. Arbetet har kommit olika långt i staden och förväntas vara på plats inom alla stadenområden 2024.

Förvaltningen har arbetat med föräldraskapsstöd genom att driva stadens arbete med det generella föräldrastödsprogrammet ABC (Alla Barn i Centrum). Personal från öppen förskola och barnhälsa genomför föräldraträffar för vårdnadshavare till barn 3-12 år, tillsammans med personal från socialförvaltningarna och grundskoleförvaltningen. Antal deltagare har ökat över tid från 767 (2022) till 1009 för 2023. Under hösten har kommunikation kring ABC-träffar gått ut till vårdnadshavare vilket medfört att många av träffarna har varit fullbokade. Dialog

och utvecklingsarbete pågår inom förvaltningen för att se över behov och förutsättningar för att bredda de generella föräldraskapsstödsprogrammen till målgruppen barn 0-2 år.

Samverkan med kulturförvaltningen gällande Läs hjärta förskola har stärkts och tydliggjorts avseende uppdrag och mandat. I de utvärderingar som genomförts framkommer en ökad kunskap och medvetenhet hos deltagarna kring läsningens betydelse.

Att säkerställa barmhälsonätverk över hela staden är prioriterat under nästa år.

2.2.10 Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet.

Huvudansvarig: Nämnden för funktionsstöd

Planering:

I förskolans kompensatoriska uppdrag ingår det att skapa förutsättningar för alla barn, oavsett kön, bakgrund och förutsättningar, att utvecklas så långt som möjligt. I förskolenämndens planering för året fastställs att aktiviteter för att skapa tillgängliga lärmiljöer så att alla barn kan ta del av utbildning och undervisning oavsett funktionalitet ska prioriteras. Förvaltningen ska under året utreda hanteringen av specialförskolor.

Uppföljning:

Som en del i förvaltningens systematik gör samtliga rektorer för andra året i rad en bedömning av kvaliteten på sina förskolor utifrån lärandemiljöer som bedömningsunderlag. Beroende på arbetslagets förhållningssätt och lärandeorientering bildas olika lärandemiljöer i förskolan. Bedömningen tar sin utgångspunkt i framforskade kännetecken och kriterier för lärandemiljöer som villkor för barns välmående, lärande och utveckling. Kriterierna urskiljer förskolor med mindre god kvalitet – särskiljande begränsade miljöer, god kvalitet – barncentrerade förhandlingsmiljöer, samt mycket god kvalitet – utmanande lärandemiljöer. (Sheridan, 2009 samt Skolverket, 2016).

I de fall mindre god kvalitet har bedömts, ska en särskild kvalitetsdialog genomföras mellan rektor och verksamhetschef. Syftet är att fördjupa analysen kring vilket stöd rektor och enheten behöver och besluta om riktade insatser.

Resultatet av rektorernas kvalitetsbedömning 2023 visar att 11 procent av stadens förskolor bedöms ha mindre god kvalitet, 68 procent ha god kvalitet och 18 procent ha mycket god kvalitet samt 3 procent som saknar bedömning. Det innebär jämfört med 2022 en minskning av antalet förskolor som bedöms ha mindre god kvalitet och en ökning av förskolor som bedöms ha god och mycket god kvalitet.

Barnhälsans stödteam har under året arbetat nära kärnverksamheten för att bredda och utveckla kompetensen hos medarbetare för begreppen *tillgänglig lärmiljö*, *extra anpassningar*, *särskilt stöd* och *extraordinärt stöd*. Begreppet *tillgänglig lärmiljö* används mer frekvent i kärnverksamheten än tidigare. Barnhälsoplanen är introducerad på förskolorna och många pedagoger använder den i utbildningen, vilket bidrar till ett likvärdigt arbetssätt för en inkluderande och tillgänglig lärmiljö.

Insatserna som barnhälsa genomför ligger i linje med stadens program för full delaktighet och har fokus på att skapa en ökad kunskap i verksamheten kring livsvillkoren som påverkar hälsan för barn med funktionsnedsättning.

I arbetet med att utveckla tillgängliga lärmiljöer för varje barn är en långsiktig plan för specialförskolor viktig. En arbetsprocess inför ett kommande beslut om hur

förvaltningen bäst organiserar verksamheten pågår, där nämnden informeras fortlöpande.

2.2.11 Segregationen i Göteborg ska minska.

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen Göteborgs Stads program för en jämlik stad

Planering:

Barns förskolevistelse har positiva effekter för framtida prestationer i skolan och i samhället. Förvaltningen konstaterar för 2022 att andelen inskrivna barn är fortsatt lägre i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar (högre index) jämfört med andra delar av staden. Genom arbete för att öka andelen barn i förskola bidrar förskolenämnden till att livsvillkoren för barnen i staden ska bli mer likvärdiga och på sikt bidrar det till en minskad segregation.

I årsrapporten 2022 framgår att skillnaderna i barns förutsättningar kan komma förstärkas under förskoleåren om barn från socioekonomiskt gynnade familjer har tillgång till förskolor av högre kvalitet, medan barn från missgynnade familjer går i förskolor med lägre kvalitet. I planeringen för att öka kvaliteten i utbildningen ingår insatser utifrån framtagna språkstrategi som anger det språkutvecklande arbetet ska stärkas generellt och kompletteras med riktade insatser, för både barn och medarbetare.

Uppföljning:

Förvaltningen har arbetat med målet genom riktade aktiviteter utifrån förvaltningens språkstrategi där exempelvis ”Läs hjärta förskola” samt ”SOKA” (Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i förskolan) ingår. Kontinuerliga utvärderingar visar en upplevd nöjdhet hos deltagare och aktiviteterna bedöms bidra till en höjning av kunskapsläget. Insatserna riktas till de förskolor med störst behov.

Antalet förskolor som deltar i SOKA har ökat under året och insatsen involverar nu 97 processhandledare och 33 rektorer från 60 förskolor i staden. På förskolor som har påbörjat sina utvecklingsarbeten i praktiken, det vill säga att involvera och omsätta teorin i arbetslagen, har utvärderingar visat att insatsen bidragit till kunskap som gjort skillnad i planering och genomförande av undervisning. Att sätta mål som stöd för arbetet och utveckling av rollen att leda kollegor är exempel på resultat som beskrivs.

I utvärderingarna av Läs hjärta förskola framkommer en större kunskap och medvetenhet kring läsningens betydelse för barns utveckling och lärande. Intresset för och deltagandet i aktiviteten har ökat under året. Den formaliserade samverkan har stärkts. Ett nätverk har utvecklats och involverar fler deltagare och träffar med ett djupare fokus på litteracitet och barns språkliga förmågor.

Dialogen i styr- och stödkedjan behöver utvecklas för att prioritera generella och riktade insatser utifrån vad som framkommer i behovsanalyser. Även om pågående aktiviteter börjar ge effekt hos deltagande pedagoger behöver effekterna (kort- och långsiktiga) för barnen tydliggöras.

2.2.12 Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika.

Huvudansvarig: Kommunstyrelsen

Planering:

I årsrapporten 2022 konstaterar förvaltningen att andelen inskrivna barn är fortsatt

lägre i områden med sämre socioekonomiska förutsättningar (högre index) jämfört med andra delar av staden. Planeringen fokuserar därför på att öka andelen barn i förskola i enlighet med nya lagkravet ”Fler barn i förskola” som träder i kraft från och med hösten 2023.

Uppföljning:

Förvaltningen har arbetat med målet genom att ha utrett, planerat och startat upp aktiviteter utifrån nya lagkravet. Arbetet består av två delar, att erbjuda särskilt platserbjudande och att arbeta uppsökande med information och dialog för att nå barn i åldern 3-5 år som inte är inskrivna i förskola. Ett särskilt platserbjudande har gått ut till 107 barn, tretton av dem har tackat ja, 35 har tackat nej och övriga har inte svarat.

För att nå ut till berörda målgrupper har förskoleförvaltningen utvecklat formell samverkan via överenskommelser med förvaltningen för demokrati och medborgarservice (invånarguide Hisingen), socialförvaltningen Sydväst (hälsoguider), samt föreningen Tidigt föräldrastöd (kulturtolkar och mentormammor) med kulturell och språklig kompetens. Insatsen har möjliggjort att förmedla kunskap om öppen förskola och förskolas uppdrag, varit relationsbyggande, samt bidragit till att lättare få kontakt med familjer i det uppsökande arbetet.

Under hösten genomfördes ett informationsutskick till cirka 800 vårdnadshavare med en inbjudan till dialog och möjlighet att träffa rektor och personal från förskola och öppen förskola, samt kulturtolkar och invånarguider. Det uppsökande arbetet fortsätter i de utsatta områdena via kulturtolkar och pedagoger från öppen förskola. Förvaltningen konstaterar att trots insatserna är det svårt att nå målgruppen som avser familjer med barn som inte deltar i förskoleverksamhet i åldrarna 3-5 år.

Förvaltningen behöver bland annat utveckla beredskapen för att bemöta misstro och motstånd, samt en strategi för att ta hand om de upplevelser och uppfattningar om förskolan som flera vårdnadshavare bär på.

För att förskolan ska verka utjämnande för barn från resursfattiga miljöer och utsatta barn behöver kvaliteten i verksamheten vara hög. Det är därför viktigt att skapa en helhet med tydliga kopplingar i förvaltningens kvalitetsledningssystem, där arbetet med att öka andelen barn hänger ihop med övrigt pågående utvecklingsarbete i förvaltningen, exempelvis språkutveckling för barn och kompetensutveckling för personal.

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Väsentliga personalförhållanden

	2021	2022	2023
Total sjukfrånvaro (%)	11,4	11,2	10,5
Förvaltningsextern personalomsättning (%)	9,75	9,9	9,16
Antal årsarbetare	6595,7	6639,9	6707,2

Antal årsarbetare under 2023 har totalt ökat med 1 procent jämfört med 2022. Förvaltningen har ökat antal årsarbetare för tillsvidareanställda med 3,95 procent, men minskat tidsbegränsade anställda med 12,73 procent och timanställda med 12,66 procent jämfört med 2022. Denna utveckling går i linje med kommunfullmäktiges uppdrag och förvaltningens målsättning om att minska tidsbegränsade anställda och timanställda. De två största yrkesgrupperna i förvaltningen, förskollärare och barnskötare, har ökat med 0,4 procent respektive 4,7 procent årsarbetare i förvaltningen jämfört med 2022. Förvaltningen har under året arbetat med att anpassa organisationen utifrån det ekonomiska läget. En lägre sjukfrånvaro under 2023 jämfört med 2022 är en anledning till att antalet årsarbetare ökat under året.

Förvaltningen har en långsamt sjunkande sjukfrånvaro sedan 2020. Det är främst sjukfrånvaron 1-14 dagar som minskar över tid. Jämfört med 2022 minskar förvaltningen den totala sjukfrånvaro från 11,2 procent 2022 till 10,5 procent 2023.

Personalomsättningen för 2023 har minskat jämfört med 2022, vilket till stor del förklaras av att antalet förvaltningsexterna avgångar har minskat. Det går att anta att lågkonjunkturen i samhället är en bidragande orsak till att personalomsättningen minskat. Under 2024 kommer förvaltningen fortsätta arbeta med att anpassa rekryteringar och årsarbetare utifrån det ekonomiska läget.

3.1.2 Analys av situationen inom HR-området

Förvaltningens bedömning utifrån ett HR-perspektiv är att grunduppdraget kan genomföras på kort och lång sikt, men att det finns utmaningar. Utmaningarna är framförallt kopplade till arbetsmiljö, sjukfrånvaro, chefers förutsättningar samt kompetensförsörjning på längre sikt.

Förvaltningen har under 2023 tagit fram en kompetensförsörjningsplan som ligger till grund för hur förvaltningen ska arbeta med kompetensförsörjning framåt samt vad som ska prioriteras. Vidare har förvaltningen utvärderat ledningsorganisationen under 2023. Arbetet har skett i bred förankring och dialog med chefer och fackliga parter. Utifrån utvärderingen har åtgärdsförslag tagits fram och införts från 1 januari 2024, i syfte att bland annat förbättra chefernas förutsättningar och att skapa en tydligare styrning och organisation.

Under 2023 uppstod ökade behov av omställning av personal inom förvaltningen.

Totalt har 49 medarbetare inom den pedagogiska verksamheten berörts av omställning och fått nya placeringar inom förvaltningen. Verksamheterna har även arbetat aktivt med att omfördela medarbetare genom frivillig förflyttningar och ökad intern rörlighet. Förutsättningarna inför 2024 gällande omvärldsläget, befolkningsprognoser samt den beslutade budgeten indikerar ett fortsatt stort behov av omfördelning av personalresurser inom förvaltningen som helhet. Inför detta arbetar förvaltningen med att ta fram utvecklade arbetssätt och rutiner för intern rörlighet och omställning.

Enligt förvaltningens hälsofrämjande arbetsmiljöstrategi 2022-2023 är målvärdet för frisknärvaron 30 procent 2023. Under covid-19 pandemin minskade frisknärvaron, och var som lägst 19,6 procent 2020. Utfallet för 2023 blev 28,2 procent. Aktiviteter som kan anses vara kopplade till frisknärvaron ligger inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Förvaltningen har sett i den årliga uppföljningen av SAM att arbetsmiljöfrågor lyfts och hanteras på APT i hög utsträckning.

Genomförande av Chefoskopet, som handlar om att kartlägga och förbättra chefers organisatoriska förutsättningar samt pågående förändringsarbete utifrån förändring av ledningsorganisationen, förväntas få effekt på chefers arbetsmiljö och i förlängningen medarbetarnas arbetsmiljö.

Förvaltningen har en långsamt minskande sjukfrånvaro sedan 2020. För 2023 var sjukfrånvaron i förvaltningen totalt 10,5 procent (varav befattningen barnskötare 12 procent och befattningen förskollärare 11,3 procent). Den totala sjukfrånvaron i Göteborg Stads förvaltningar under 2023 var 8,3 procent, vilket är lägre än utfallet för förvaltningen för året.

I rehabstrategi har förvaltningen fokuserat på det tidiga och förebyggande arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet för att nå ett önskat läge där verksamheterna arbetar på ett än mer systematiskt och förebyggande sätt. En del i detta är att stärka cheferna i sitt arbetsgivar- och rehabiliteringsansvar. Under 2024 kommer förvaltningen ta fram en ny och samlad strategi för rehabilitering, arbetsmiljö och hälsa.

Förvaltningen har fortsatt en hög personalomsättning inom vissa yrkesgrupper. HR-specialister sticker ut med särskilt hög personalomsättning (28,6 procent), men har minskat något från föregående år. Förvaltningens största yrkesgrupper, barnskötare och förskollärare, har under 2023 haft en personalomsättning på 7,6 procent (8,4 procent 2022) respektive 6,1 procent (6,7 procent 2022).

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Analys av årets utfall

Resultatredovisning i sammandrag

mnkr	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Intäkter	666	527	139	631	581
Kostnader	-5 521	-5 304	-217	-5 201	-4 965
Kommunbidrag	4 807	4 777	30	4 509	4 478
Resultat	-48	0	-48	-61	94
Eget kapital	100	171	-71	171	329

Förskolenämnden redovisar för 2023 en negativ avvikelse mot budget om 48 miljoner kronor (mkr). Det negativa resultatet beror dels på högre personalkostnader, främst då utbildningsområdena inte fullt ut har anpassat sin personalorganisation till antalet barn, dels på högre kostnader för lokaler och kommungemensamma tjänster.

Intäkterna avviker positivt med 139 mkr mot budget vilket beror på högre intäkter för taxor och avgifter samt fler sålda platser än budgeterat. Även ej budgeterade statsbidrag bidrar till den positiva avvikelsen.

I jämförelse mot föregående år har intäkterna ökat med 35 mkr. Ökningen mot föregående år har samma förklaringsfaktorer som avvikelsen mellan utfall 2023 och budget 2023.

Kostnaderna avviker negativt med 217 mkr mot budget. Avvikelsen förklaras dels av högre personalkostnader om 112 mkr, dels av högre övriga verksamhetskostnader om 105 mkr. Utbildningsområdena står för stor del av avvikelsen på personalkostnaderna vilket främst beror på att personalanpassningar till antalet barn inte skett fullt ut. Även övriga verksamhetskostnader har ökat vilket främst beror på kostnader för lokaler samt kommungemensamma tjänster.

I jämförelse mot föregående år har kostnaderna ökat med 320 mkr. Främsta orsaken (utöver indexuppräknning av löner och övriga kostnader) är ökade lokalkostnader, fler barn än budgeterat samt högre kostnader för kommungemensamma tjänster.

3.2.2 Uppföljning av erhållna statsbidrag

Specialdestinerat/riktat statsbidrag	Erhållen ersättning och/eller uppbokad fordran avseende 2023 (tkr)	Speckod (obligatoriskt)	Bidragsgivare (tex Skolverket)
Kvalitetshöjande åtgärder 2023	164 905	9071	Skolverket
Lärlönelyftet VT 2023	3 127	9044	Skolverket
Lärlönelyftet HT 2023	3 355	9044	Skolverket
Omsorg obekvämt arbetstid 2023	748	9028	Skolverket
Statsbidrag specialpedagogik för lärande för VT 2023	4 107	9085	Skolverket
Statsbidrag specialpedagogik för lärande för HT 2023	1 892	9085	Skolverket
Skolmjölkstöd 2023	2 744	9086	Jordbruksverket
Ers krisberedskap civilt och försvar 2023	700	9082	MSB
Fortbildning Lärare och Förskollärare HT 2023	277	9088	Skolverket
Asylsökande 2023	731	9037	Migrationsverket

3.3 Uppföljning av negativ avvikelse mot nämndens ekonomiska mål

Åtgärd/ kommentar	Helårseffekt (tkr)	Planerad effekt 2023		Uppnådd effekt 2023	
		tkr	Års- arbetare	tkr	Års- arbetare
Anpassa inre organisation på förskolorna	28 000	28 000		-	
Övriga kostnader centralt	10 000	10 000		-	

Förvaltningen införde rekryteringsbegränsningar och inköpsbegränsningar under höstterminen. Därefter fattades beslut om att frysa överskott hos första linjens chefer per den 31 oktober. Ett antal åtgärdsplaner har tagits fram för att få ekonomin i balans. Analysen över varför inte åtgärdsplanarbetet fick större effekt pågår. Det finns dock några slutsatser som kan dras redan nu.

- Frysningen av överskotten per den 31 oktober gav effekt. De rektorer som fick sina överskott frusna redovisar per 31 december ett resultat på ca 1 mkr trots att överskott på drygt 20 mkr flyttades från deras ansvar.
- Flera avdelningar redovisar överskott i förhållande till sina personalbudgetar på grund av vakanser och förskjutningar av ersättningsrekryteringar
- Bemanningkostnaderna har överstigit planeringen i de åtgärdsplaner som tagits fram

3.3.1 Förvaltningens förslag till åtgärder

Åtgärd/ kommentar	Planerad effekt 2024 (mkr)
Anpassa organisationen till budgetram och sänkta barntal	
Vikariebegränsning	
Anställningsbegränsningar	
Vissa inköpsbegränsningar	
Totalt	190

Nämndens budget för 2024 innebär behov av både besparingar och anpassningar utifrån färre barn. Anpassning i organisationen kommer ske med fokus på att prioritera tillsvidareanställd personal. Underskottet från 2023 läggs till underskottet för budget 2024 och en gemensam strategi för att hantera det totala underskottet har tagits fram.

Arbetet med att genomföra budget kommer att ske dels genom ett antal beslut från förvaltningsdirektören om övergripande strategier för att lösa underskottssituationen. Respektive verksamhetschef kommer tillsammans med sina rektorer och enhetschefer att omsätta detta i konkreta handlingsplaner på respektive förskola/enhet.

3.4 Värdering av eget kapital

Nämnden har ett ingående eget kapital om 170,8 mkr. Enligt bokslutsberedningen från KS för 2022 reglerades förskolenämndens ingående egna kapital inför budgetåret 2023 med -70,8 mkr. Nytt eget kapital är 100 mkr. Det egna kapitalet baseras på KS antagna ”Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning”. Nämnden redovisar ett resultat om -47,9 mkr vilket innebär ett utgående eget kapital på 52,1 mkr.

Förskoleförvaltningen gör bedömningen att eget kapital bör vara mellan 90 – 110 mkr. Denna nivå krävs för att hantera framtida risker i form av förändringar av antal barn i verksamheten, behovsförändringar och konjunkturförändringar.

3.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.5.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

I Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll framgår att nämnden årligen ska utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll med syftet att förbättra effektiviteten. Med system avses det ramverk av systematik, struktur och kultur som används för att styra mot måluppfyllelse och fullgörande av uppdrag. Då nämnden förlitar sig på systemet för styrning, uppföljning och kontroll som förvaltningen använder sig av, åligger det förvaltningsledning att utvärdera och bedöma dess effektivitet.

I utvärderingen 2023 framgår både områden som bedöms som styrkor, områden med tillräckligt effektiv hantering samt förbättringsområden där följande sammanfattning lyfter fram de viktigaste iakttagelserna.

I 2022 års utvärdering gjordes bedömningen att systematiken när det gäller återkoppling och att föra information mellan förvaltningens ansvarsnivåer var ett förbättringsområde. För 2023 görs bedömningen att dialogen mellan nivåerna har utvecklats till en tillräckligt effektiv hantering men behöver fortsatt förbättra kommunikationen mellan ledning och medarbetare. Ett fortsatt utvecklingsområde för 2024 är att ledningen på samtliga nivåer säkerställer att organisationen analyserar brister och problem för att förstå och åtgärda grundorsaken till att de uppstått. Förvaltningen bedömer att det sker ett tillräckligt effektivt arbete utifrån riskbaserad styrning.

3.5.2 Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning

Göteborgs stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll innehåller bestämmelser om systematisk kvalitetsledning med fokus på de verksamheten riktar sig till. Förskolenämnden använder olika underlag för att information, förväntningar och upplevelser hos de verksamheten riktar sig till ska integreras i beslutsfattande i planering, uppföljning och utveckling av verksamheten.

Förskoleenkäten

Vårdnadshavare med barn från 2 år i förskola och pedagogisk omsorg ges i Förskoleenkäten möjlighet att svara på frågor om sina upplevelser av verksamhetens kvalitet. I enkäten får vårdnadshavarna ta ställning till 28 påståenden som behandlar fem övergripande läroplansområden samt även ge ett helhetsomdöme. Sammanlagt 12 898 (12 003 exkl. fristående förskolor)

vårdnadshavare besvarade enkäten. Svarsfrekvensen för 2023 var 59 procent vilket är en ökning med 5 procentenheter från föregående år. Resultatet redovisar ett sammantaget medelvärde mellan 1 och 5, där 1 är mest negativt och 5 är mest positivt. Helhetsomdömet för stadens förskolor och pedagogisk omsorg är 4,25.

Vårdnadshavarna är generellt mycket nöjda och över 90 procent upplever att barnen är trygga och trivs på förskolan samt känner den personal som möter dem på förskolan. Inom samtliga frågeområden har resultatet ökat eller ligger i nivå med föregående år. Vårdnadshavarna är framför allt nöjda med trygghet och trivsel men även frågor som rör utveckling och lärande, barns inflytande och delaktighet. Även samarbete med förskola och hem får ett bättre resultat än föregående år.

Resultatet återkopplas till vårdnadshavarna i olika forum på respektive förskola eller pedagogisk omsorg och är en del av enheternas systematiska kvalitetsarbete. Enkätresultatets innehåll ligger på rektors ansvarsnivå, då de är kopplade till utbildningen och undervisningen. Rektor arbetar tillsammans med sin personal för att åtgärda framkomna brister och förebygga att de uppstår igen. Genom att följa enkätresultaten får förskoleförvaltningen inte bara del av vårdnadshavarnas upplevelser, utan även barnens röster som sprids i organisationen genom kvalitetsdialoger och rapporteringar.

Skolinspektionen

Under 2023 har fem ärenden kommit från Skolinspektionen. Av de fem så har tre handlat om kränkande behandling, ett ärende om generella förhållanden på en förskola samt ett ärende om förutsättningar för anmälan av pedagog till lärarnas ansvarsnämnd. Ett av fem ärenden är fortsatt igång. Förvaltningen har vidtagit åtgärder i respektive ärende samt säkrat att desamma har lett till utveckling i det ordinarie arbetet för att förhindra att liknande situation uppstår på nytt.

Kränkningsärenden

Enligt skollagens 6:e kapitel är alla som arbetar i förskolan skyldig att anmäla till rektor om hen får kännedom om att ett barn kan ha blivit utsatt för kränkande behandling i verksamheten. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla till huvudman, som skyndsamt ska utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Under 2023 inkom 189 anmälningar fram till mätdatum den 1 december 2023. Av de anmälningar som kommit in till huvudman under 2023 är det likt tidigare år mycket få anmälningar om trakasserier utifrån diskrimineringslagen. 30 procent av de inkomna ärendena handlar om att ett barn kan ha utsatt ett annat barn för kränkande behandling. 70 procent av ärendena handlar om att en personal kan ha utsatt ett barn för kränkande behandling. Detta är en förändring från tidigare år då ärendena var mer jämnt fördelad mellan barn-barn och personal-barn ärenden.

Förvaltningens mobiliseringsteam har under 2023 gett stöd till rektor och biträdande utbildningschef i 16 i ärenden. Därutöver har teamet bistått enskilda rektorer i olika ärenden och tillhandahållit fortbildning till stödfunktioner i förvaltningen.

I slutet av året har ett nytt system införts som underlättar både anmälan av, handläggning samt uppföljning vad det gäller kränkingsärenden. Systemet möjliggör för enklare sammanställningar och bättre analyser vid kommande uppföljning.

Synpunkter och klagomål

Förvaltningen har sett en tydlig ökning av synpunkter/klagomål under 2023. Under året inkom 267 synpunkter/klagomål, i jämförelse med 123 för 2022.

Synpunkter/klagomål är jämnt fördelade över utbildningsområdena. Innehållet varierar och har bland annat handlat om missnöje gällande bemanning, personalomsättning, förskolornas utemiljö och barns placering.

Vid kränkingsärenden och synpunkter/klagomål har förvaltningen ett pågående arbete, med bland annat ett nytt verksamhetssystem, för att agera, förebygga och sprida lärandet i organisationen. Utifrån kritik från stadsrevisionen arbetar förvaltningen med nya processer och rutiner för att öka tydligheten och omhändertagandet av kränkningar och synpunkter/klagomål på ett bättre sätt mot medborgarna/målgruppen.

3.5.3 På vilket sätt har nämnden begränsat uppgifter inom bland annat administration, ledningsarbete och konsultanvändning?

En arbetsgrupp på förvaltningen fick under 2023 i uppdrag att utreda och ta fram förslag på hur administrationen skulle minskas inom förskolenämndens verksamhet. I uppdraget ingick det att ta fram förslag på åtgärder som kan leda till minskad administration inom områdena digitalisering, administrativt stöd samt styrning och samordning.

Arbetsgruppen presenterade sina förslag samt ett tids- och aktivitetsplan i oktober 2023 och förvaltningen har påbörjat ett arbete utifrån förslagen under slutet av året. Arbetet kommer att fortgå under 2024. De aktiviteter som förvaltningen prioriterat och påbörjat under 2023 är:

- Utreda möjligheten för förvaltningen att införskaffa ett systemstöd för placering av barn som ett initiativ i digitaliseringsprocessen
- Utreda hur AI kan användas på förvaltningen som stöd för administrativa uppgifter, rapportskrivning, beslutsstöd m.m.
- Intensifiera arbetet med ett minskat antal avgiftsnivåer
- Fortsätta implementeringen av Qlik (analysstöd) med breddad förankring i förvaltningen.

Rekrytering av personal i yrkesgrupper som arbetar med administration och ledningsarbete på förvaltningen har under året godkänts av överordnad chef.

4 Bokslut

4.1 Sammanfattande analys

Förskolenämnden redovisar för 2023 en negativ resultatavvikelse jämfört med budget om 47,9 mkr. Nedan följer bokslutskommentarer kopplat till väsentliga poster i resultaträkningen som förklarar nämndens samlade ekonomiska utfall jämfört med budget.

Taxor och avgifter

Intäkter för barnomsorgsavgifter har varit för lågt budgeterade.

Bidrag

Lägre bidragsintäkter än budgeterat förklaras av att budgeten för särskilt stöd om 41 mkr har fördelats ut med förvaltningsintern motpart och därmed inte finns med på utfallet i resultatrapporten. Avvikelsen dämpas av ej budgeterade statsbidrag gällande lärarlönelyft, kvalitetshöjande åtgärder och specialpedagogisk inriktning.

Försäljning av verksamhet och konsulttjänster

Positiv avvikelsen med 30 mkr beror främst på en fler sålda platser till andra kommuner än budgeterat samt intäkter från grundskoleförvaltningen gällande skolbarn i behov av natt- och sommaromsorg. Även ej budgeterade intäkter för VFU, lärlingsbidrag och försäljning av måltider bidrar till den positiva avvikelsen

Lön ersättningar och förmåner

Negativ avvikelse om 111,7 mkr beror främst på högre vikariekostnad inom utbildningsområdena och intern service samt högre kostnader för lönerevision än budgeterat.

Köp av huvudverksamhet

Den negativa avvikelsen förklaras av högre kostnader för fristående verksamhet än budgeterat om 21,3 mkr.

Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader

Fastighetskostnader avviker negativt med 38,3 mkr vilket beror på ej budgeterade investeringsrelaterade kostnader samt kostnader för extern lokalvård. Kostnad för tilläggsfakturering avseende verksamhetsanpassningar i lokaler finns budgeterad under köp av entreprenad och tjänster och bidrar därmed till den negativa avvikelsen.

Köp av entreprenad och tjänster

Positiv avvikelse om 93,7 mkr vilket främst förklaras av att kostnader för särskilt stöd om 41 mkr har fördelats ut med förvaltningsintern motpart och därmed inte finns med i utfallet. En del av kostnaden för verksamhetsanpassningar i lokaler är budgeterat här men utfallet är bokfört under fastighetskostnader och fastighetsentreprenader.

Övriga verksamhetskostnader

Övriga verksamhetskostnader avviker negativt med 21,2 mkr vilket främst beror på högre leasingkostnader av inventarier och it-utrustning samt

förbrukningsinventarier än budgeterat.

4.2 Resultaträkning

	Årets utfall (tkr)	Budget (tkr)	Föregående års utfall (tkr)
Taxor och avgifter	261 602	243 291	240 973
Hyror och arrenden	4 902	4 382	4 076
Bidrag	246 727	265 444	260 342
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	42 922	11 921	31 098
Försäljningsintäkter	412	2 422	1 029
Övriga intäkter			1
Verksamhetens intäkter	556 565	527 460	537 519
Lön ersättningar och förmåner	-2 368 360	-2 275 342	-2 297 393
Sociala avgifter och pensionskostnader	-1 050 483	-1 031 760	-891 216
Personalkostnader	-3 418 843	-3 307 103	-3 188 608
Lämnade bidrag			112
Köp av huvudverksamhet	-818 967	-797 712	-788 452
Lokal- och markhyror	-655 344	-647 641	-576 545
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-69 718	-31 408	-64 433
Bränsle, energi och vatten	-107		-9
Kostnader för transportmedel	-3 548	-3 073	-3 266
Köp av entreprenad och tjänster	-238 929	-332 650	-216 296
Övriga verksamhetskostnader diverse	-206 004	-184 794	-269 829
Övriga verksamhetskostnader	-1 992 617	-1 997 277	-1 918 718
Verksamhetens kostnader	-5 411 461	-5 304 380	-5 107 327
Verksamhetens nettokostnader	-4 854 895	-4 776 920	-4 569 808
Kommunbidrag	4 776 920	4 776 920	4 481 130
Kommuninterna bidrag	30 085		27 576
Verksamhetens resultat	-47 891	0	-61 102

Finansiellt netto	-22	0	-60
Resultat	-47 913	0	-61 161

5 Styrinformation till nämnden

5.1 Fördjupad ekonomisk analys/Ekonomisk lägesrapport december 2023

Nämnden redovisar för helår 2023 en negativ avvikelse mot budget om 47,9 mkr. Det negativa resultatet beror dels på högre personalkostnader till följd av att utbildningsområdena inte fullt ut har anpassat sin personalorganisation till antalet barn, dels på högre kostnader för lokaler och kommungemensamma tjänster.

Förvaltningen har beslutat att 75 procent av rektorernas underskott balanseras mot tidigare års överskott på utbildningsområdena. Resterande underskott förs över till 2024 och skall hanteras inom enheterna.

Staber och förvaltningsgemensamt

Förvaltningsgemensamt redovisar för helåret en positiv avvikelse om 24,6 mkr. Avvikelsen förklaras främst av ökade intäkter för taxor och avgifter.

Styrning och ledning redovisar en positiv avvikelse 0,3 mkr. På avdelningen finns både positiva och negativa avvikelser. Den största positiva avvikelsen kommer från digitalisering och innovation och beror på lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster. Den största negativa avvikelsen kommer från betalströmmar vilket förklaras av att förvaltningen köper fler platser på fristående förskolor i staden. Totalt landar styrning och ledning nära budget.

Verksamhetsstöd redovisar en positiv avvikelse om 1,5 mkr vilket främst förklaras av statsbidrag för nära vård samt färre deltagare i fortbildningsinsatsen SOKA. Överskotten dämpas av högre kostnader för särskilt stöd vilket dels beror på ökad andel 6-åringar i förskoleverksamhet, dels ökad andel barn i åldersgrupp 1-5 år som är i behov av särskilt stöd.

Ekonomi redovisar för helåret en negativ avvikelse om 43,1 mkr. Den negativa avvikelsen beror på högre kostnader för lokaler (investeringsrelaterade driftskostnader, elkostnader samt nybyggnationer) samt kommungemensamma tjänster. Även Intern service bidrar till det negativa resultatet vilket förklaras av högre personalkostnader till följd av att anpassningar till beslutad ekonomimodell inte genomförts fullt ut samt högre kostnader för förbrukningsmaterial och extern lokalvård.

HR redovisar en negativ avvikelse om 1 mkr vilket främst förklaras av högre kostnader från staden för centralt fackliga samt att bemanningenheten säljer färre timmar i förhållande till overhead-kostnaderna, vilket innebär ofinansierade kostnader. Underskottet vägs upp av lägre kostnader för rektorsutbildningen samt färre deltagare och uteblivna utbildningsinsatser.

Utbildningsområden

Utbildningsområdena redovisar för helåret 2023 en negativ avvikelse mot budget om 30,2 mkr. Den främsta förklaringsfaktorn till avvikelsen är att personalorganisationen inte fullt ut är anpassad till antalet barn. Även övriga verksamhetskostnader avviker negativt vilket förklaras av hög inflation och för lågt budgeterade kostnader.

Inskrivna barn i december avviker negativt med 163 barn mot rektorernas

budgeterade antal. Totala snittet för helåret är 67 färre barn vilket endast motsvarar en avvikelse om 0,28 procent. Utbildningsområden har således fått en negativ prestationsreglering om 3 mkr.

Utbildningsområde Hisingen redovisar för helåret en negativ avvikelse om 4,2 mkr vilket till stor del beror ökade personalkostnader till följd av hög vikarieanskaffning. Även minskat barnantal främst inom pedagogisk omsorg bidrar till den negativa avvikelsen.

Utbildningsområde Sydväst redovisar en negativ avvikelse om 6,5 mkr. Avvikelsen främst förklaras av ökade personalkostnader till följd av hög vikarieanskaffning under våren samt att vissa enheter inte har anpassat sin personalorganisation till antalet barn.

Utbildningsområde Nordost är enda område som redovisar en positiv avvikelse. I början av året hade utbildningsområdet ett stort underskott. Under våren har området arbetat med att anpassa sin organisation till antalet barn och redovisar därmed för helåret en positiv avvikelsen om 0,3 mkr.

Utbildningsområde Centrum är det område som redovisar störst negativt resultat. Den främsta förklaringen till den negativa avvikelsen om 19,7 mkr är höga personalkostnader till följd av att utbildningsområdet inte har anpassat sin organisation i förhållande till antalet barn.

Obalanser överstigande 300 tkr

I den årliga interna bokslutsberedningen kommer samtliga över- och underskott på rektorsnivå att hanteras. Det är totalt 66 enheter som redovisar en obalans överstigande 300 tkr vid årets slut. Obalanserna är fördelade mellan utbildningsområden enligt följande:

- Hisingen 16 enheter
- Sydväst 15 enheter
- Nordost 8 enheter
- Centrum 27 enheter

Förklaringen till obalansen i samtliga utbildningsområden är:

- Höga vikariekostnader
- Minskat barnantal där anpassningar i personalorganisationen inte genomförts fullt ut
- Minskat barnantal hos pedagogisk omsorg där anpassning av personalorganisationen inte genomförts fullt ut

Egen befolkning och produktion

Differens för helår 2023 är 105 barn fler i utfall jämfört med platsprognos vilket motsvarar 0,4 procent.

5.2 Förskola - Nulägesbedömning utifrån kvalitet och likvärdighet

Göteborg är en segregerad stad där barns förutsättningar och erfarenheter ser mycket olika ut. Det finns ett behov att granska förvaltningens nuläge och styrning utifrån den del av Skollagen som anger skyldigheter utifrån likvärdighet och det kompensatoriska uppdraget. Inramningen för denna granskning görs utifrån fjolårets identifierade utvecklingsområden, språk, ledarskap och planering- och

uppföljning/SKA.

Kvaliteten på merparten av förvaltningens förskolor bedöms som god och förvaltningen arbetar delvis kompensatorisk mot en ökad likvärdighet. Förvaltningen har rektorer med rätt kompetens och en hög andel utbildad personal jämfört med övriga storstadsregioner. Därtill har förvaltningen god kännedom om förskolornas framgångsfaktorer och utmaningar utifrån rektors systematik för planering och uppföljning. Flertalet breda kompetensutvecklingsinsatser och program erbjuds i förvaltningen. Kompensatoriskt bidrar förvaltningen med hög andel utbildad personal liksom med stabilitet i ledarskapet där rektor har god kontinuitet på förskolorna, samt möjliggör för barnen att tillgodogöra sig mer tid i förskolan.

Det är tydligt att de utmaningar som finns för förvaltningen handlar om förutsättningar. Resurstilldelning och utbildning i förskolan ska bygga på analyser av hur barns olika villkor och bakgrunder kan mötas av en utbildning som möjliggör att alla barn kan utveckla sin potential. Underlagen visar att de flesta barnen i vår stad har denna möjlighet men att de mest sårbara barnen med sämst förutsättningar, inte kompenseras tillräckligt.

För att förvaltningen ska kunna möta barns olika villkor och bakgrund, med mer riktade insatser, krävs ett ökat helhetsperspektiv. Trots att *systematiken* finns för hela styrkedjan och fungerar väl på rektors- och huvudmannanivå, saknas till viss del strukturer för mellancheftsnivån som bidrar till styrningen utifrån förvaltningens kompensatoriska uppdrag. Bristerna i förvaltningens uppföljning gäller framför allt orsaksanalys och ansvarsutkrävande. Detta medför att det blir svårt att på huvudmannanivå följa upp om rätt insatser görs och om de görs på rätt ställe för att ge effekt.

5.3 Annan pedagogisk verksamhet - Uppföljning och utvärdering

I 25 kap. 8§ Skollagen gör gällande de krav som ställs på kommuner avseende systematisk uppföljning och utvärdering av annan pedagogisk verksamhet. I förskolenämndens reglemente framgår att nämnden är huvudman och ansvarar för de uppgifter som ankommer på kommunen inom förskola och pedagogisk omsorg enligt skollagen och skolförordningen samt övrig lagstiftning inom utbildningsområdet. Följande redovisning sammanfattar utvecklingen av dessa verksamhetsformer under 2023.

5.3.1 Pedagogisk omsorg

Pedagogisk omsorg erbjuds i stället för förskola och vänder sig till barn i samma åldrar som barn i förskolan. Det är inte en lagstadgad verksamhet, men en service som huvudman ska sträva efter att erbjuda.

Göteborg följer den nationella trenden och ser en fortsatt nedgång av antalet barn i kommunal och fristående pedagogisk omsorg. På grund av minskande barnunderlaget har förvaltningen under året minskat verksamheten med fem enheter.

2020	2021	2022	2023
325	263	205	184

Fotnot tabell: Antal barn placerade i kommunal pedagogisk omsorg genomsnitt

mars och oktober.

Förvaltningen arbetar med strukturen för att utveckla och effektivisera för de barn som är placerade i verksamheten. Eftersom pedagogisk omsorg består av flera små enheter av omsorg i hemmet är det en fortsatt utmaning att skapa en god utbildning och omsorg. Förvaltningen undersöker därför möjligheten att omorganisera enheterna, vilket Skollag medger, för att öka kvaliteten på verksamheten.

Förvaltningen har ett pågående utvecklingsarbete med kompetensutvecklingsinsatser för stadens dagbarnvårdare. Insatserna har valts utifrån analys av en enkät som dagbarnvårdarna besvarade samt utifrån observationer i verksamheterna. Insatserna består av språkutvecklande arbetssätt och ett förhållningssätt som präglas av lyhördhet/kravanpassning, att skapa förutsägbarhet och att vara nyfiken kommunikationspartner i arbete med barn.

Utvecklingsinsatserna är en process och förvaltningen förväntar sig effekter på kvaliteten kommande år. Inför årets rapportering ser förvaltningen spår av innehållet från kompetensutvecklingsinsatserna i form av exempelvis mer medvetet arbete med bilderböcker som språkutvecklande arbetssätt och förändringar till mer tillgängliga lärmiljöer för barnen. Förvaltningen ser vidare att uppdraget med fler barn i förskolan påverkar utgången av barnantalet, då det, enligt lagförslaget är förskoleplats som ska erbjudas.

5.3.2 Omsorg under tid då förskola inte erbjuds

Omsorg på obekvämt arbetstid är ingen lagstadgad verksamhet, men en service som kommuner ska sträva efter att erbjuda, enligt skollagen. Utifrån reglementet från kommunfullmäktige ansvarar förskolenämnden för genomförande av verksamheten. Ansvaret gäller även verkställighet av grundskolenämndens gynnande beslut om omsorg på obekvämt arbetstid, vilket innebär att verksamheten erbjuds skolbarn.

Förvaltningen har under året presenterat hur förvaltningen tagit steg för att öka kvaliteten av omsorgen på obekvämt arbetstid och dess utmaningar. Verksamheten är sårbar med låg beläggning och oregelbunden närvaro som ger en stor åldersspridning och försvårar för att skapa en god kvalitet. Förutsättningarna för verksamhetens organisering har under året också försvårats av nya regelverk från arbetsmiljöverket och EU-direktivet om dygnsvila. Detta ger omfattande påverkan på lokalernas utformning för verksamheten och på möjligheterna av schemaläggning för personalen. För att kunna följa den nya arbetstidslagen har rektorerna vid fyra av fem enheter anställt en extra person. Det har medfört att de överskridit budget för 2023.

Förvaltningen har förslag på en långsiktig plan för att skapa en hållbar och bra verksamhet för barn, vårdnadshavare och förvaltningens medarbetare. Förslaget har redovisats för nämnd som fattar beslut under första kvartalet 2024. Förslaget har tagits fram i samband med kommunfullmäktiges uppdrag för 2023 att öppna ytterligare en förskola med barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Förvaltningens förslag antas framförallt ha påverkan på verksamhetens kvalitet. För att öka kvalitet behövs beständiga grupper av barn. Fler barn per omsorgstillfälle ökar möjligheten för barnen att träffa kompisar i samma åldrar och möjligheten att dela in barnen i åldersgrupper vid lek och läxläsning ökar. Organiseringen skulle också leda till en bättre arbetsmiljö för personalen med minskat ensamarbete, samt fördelarna med ett gemensamt ledarskap för personalen.

5.3.3 Öppen förskola

Öppen förskola är inte en lagstadgad verksamhet enligt skollagen, men en verksamhet som forskning visar är viktig för de mest utsatta barnen och deras familjer, därför en prioriterad verksamhet. I nuvarande organisering ansvarar tre rektorer för de 21 öppna förskolor som finns utspridda över hela staden.

Förvaltningens riktlinjer gynnar öppen förskolas arbete. Riktlinjerna ger en styrning för rektorerna i arbetet och lett till väl fungerande rektorsteam med gemensamt synsätt på målen och möjlighet att sprida prioriterade insatser, vilket har en tydlig påverkan till vårdnadshavarna. Riktlinjerna påverkar även rektors mandat att uppmuntra personalen till att våga byta arbetsplats, vilket har skapat ökad flexibilitet hos personalen och möjliggjort verksamheter med hög kvalitet. Riktlinjens innehåll har också möjliggjort en organisering av lärgrupper för personal över staden. Detta gör att personalen ser varandras förutsättningar för verksamheten och är en del av den progression som gjorts från föregående år. Likvärdigheten över staden har ökat.

Förvaltningen ser att rektorer med fokus på öppen förskolas verksamhetsform är en framgångsfaktor som skapar aktiv delaktighet i olika nätverk såsom med SKR, VGR och Storstadsnätverket (initierat av Göteborg). Även inom staden har rektorerna för den öppna förskoleverksamheten väl upparbetad samverkan med ett antal aktörer så som FCA, BVC, bibliotek, Arbvux/studium, SYV, ”Framtidens hubbar” och ”brobyggare”.

Kommande år har förvaltningen ett antal utmaningar. I samarbetet med Familjecentrerat arbetssätt konstateras att andra verksamhetsformers förutsättningarna och styrning påverkar förvaltningen möjligheter att komma fram i arbetet. Ett annat samarbetsforum förvaltningen behöver arbeta mer med är hur ordinarie verksamhet tar emot familjer som lotsas till förskolan utifrån projektet för fler barn i förskolan. Ett ökat kvalitetssäkrat mottagande av rektorer i den ordinarie verksamheten kommer påverka måluppfyllelsen.

Vidare behöver förvaltningen kommande år se över verksamhetens aktiviteter och målgrupper. Detta skapar en splittring mellan uppdraget med de generella insatserna och verksamhetens strävan att ha utökade öppettider, samt de riktade tiderna och verksamhet för enskilda grupper.

Flera kommunala uppdrag och statliga initiativ har bidragit till effekten av den ökade likvärdigheten. Verksamheter för att öka tillgängligheten har startats upp, det statliga uppdraget ”Förskola för fler barn” och ökad lotsning till förskoleverksamheten utifrån SFI-verksamheten har alla varit framgångsfaktorer för den likvärdigheten i staden. Speciellt framgångsrikt anges att SKR:s projekt med SFI vara, då projektet träffar den målgrupp av vårdnadshavare och familjer som öppna förskolans uppsökande arbete sällan lyckas skapa relation med.

Sammantaget görs en bedömning om god kvalitet av verksamhetsformen öppen förskola, förflyttning har skett i uppdraget att öka likvärdigheten i staden. Förvaltningen ser också att den öppna förskolan är en arena och tydlig aktör för att motverka desinformation om förskolan och det svenska samhället.

5.3.4 Annan pedagogisk verksamhet på nationella minoritetsspråk

Enligt läroplan och Minoritetslagen finns ett särskilt ansvar att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer. Barn som tillhör de nationella minoriteterna, där urfolket samer ingår, ska stödjas i sin språkutveckling i sitt

nationella minoritetsspråk oavsett kunskapsnivå.

Göteborgs Stad är en del av det finska förvaltningsområdet, vilket ger ett förstärkt skydd av det finska språket. Det innebär att de vårdnadshavare som önskar ska, i enlighet med skollagen (2010:800, kap 8 12 b §), erbjudas förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen är på finska.

I dagsläget finns det fyra förskolor förlagda i Centrum, Sydväst och Hisingen som erbjuder utbildning till väsentlig del på finska. Förskolorna är öppna för alla barn att ansöka till. I enlighet med Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde görs kartläggning och analyser gällande behov av finskspråkig förskola. Resultaten visar att behoven är jämnt fördelade över stadsområdena, samt att det finns en efterfrågan att få ta del av ett ambulerande stöd på finska.

Det råder kompetensbrist på förskolepersonal med tillräckligt goda språkliga kunskaper i det finska språket. Detta medför svårigheter för rektor att möta lagkraven i finskt förvaltningsområde. Därför arbetar förvaltningen med att stärka personalens språkliga och kulturella kompetens genom ett professionsnätverk för finskspråkig personal och ett rektorsnätverk för förskolor med finskspråkig inriktning. Under året deltog nätverken i Nordplus kontaktseminarie på Island, där utbytet genererade kontakt med Åbo universitet, för vidare kunskaps- och erfarenhetsutbyte om skolspår finska. I november 2023 blev förvaltningen beviljad ytterligare medel från det finska statsbidraget för inköp av material till undervisningen/utbildningen på finska.

För att främja lärandet om nationella minoriteters språk och kulturer deltar förskoleförvaltningen regelbundet i olika samarbeten och nätverk både i staden och nationellt och förvaltningen har varit aktiv på ett antal olika arenor under året.

Kunskaphöjande insatser pågår, men efterfrågan från personal och rektorer visar på att det finns behov av ytterligare didaktiskt material, stöd och handledning i arbetet med flerspråkighet, språk- och identitetsutvecklingen på nationellt minoritetsspråk.

Förvaltningens rutiner då vårdnadshavare ansöker om plats i den kommunala förskolan eller annan pedagogisk verksamhet tillsammans med olika insatser och information på digitala kanaler, hemsidor, intranät och med stödmaterial gör att förvaltningen bedömer att kravet på att informera om nationella minoriteters rättigheter fullföljs. Sammantaget bedömer förvaltningen att de insatser som pågår bidrar till att stärka de nationella minoriteternas rättigheter och kvaliteten i utbildningen och undervisningen, men att förvaltningen har ytterligare steg att ta för att säkra ett långsiktigt och strategiskt arbete utifrån planer och styrdokument.

5.4 Övrig uppföljning utifrån nämndens ansvar

Tillsyn av fristående verksamheter

I december 2023 hade 4861 barn boende i Göteborgs stad plats på fristående förskola eller enskild pedagogisk omsorg i staden. I skollagens 26 kap framgår kommunens ansvar för tillsyn av de fristående förskolorna och den enskilda pedagogisk omsorgen. Följande redovisning sammanfattar tillsynsarbetet som bedrivits i förskoleförvaltningen under 2023.

Arbetet från 2022 med att identifiera oseriösa aktörer samt fokus på pedagogisk omsorg har fortgått under 2023. Det fortsatta fokuset på pedagogisk omsorg har också varit förenligt med den lagförändring gällande stärkt kvalitet och ökad likvärdighet i pedagogisk omsorg som trädde i kraft i januari 2023. Utifrån den lagförändringen har förvaltningen även utvecklat ett samarbete mellan olika

avdelningar för att säkerställa likvärdighet mellan kommunal och fristående pedagogisk omsorg i staden.

Utifrån lagstiftningens reglering om att huvudmän ska bedömas lämpliga och ha insikt i adekvat lagstiftning genomförs en ägar- och ledningsprövning vid ansökningar från nya huvudmän. Under 2023 har två nya fristående förskolor startat verksamhet i Göteborgs stad. Under året har förvaltningen hanterat fyra ansökningar från nya huvudmän varav tre av dessa inkom under 2022 medan endast en ny ansökan inkom under 2023.

Under 2023 har det även påbörjats ett arbete med att se över processerna i tillsynsarbetet för ökad ändamålsenlighet, effektivitet och rättssäkerhet.

Oegentligheter

Göteborgs Stad har sedan 2011 haft en visselblåsarfunktion. Sedan en ny lagstiftning trädde i kraft i december 2021 kan den som misstänker en oegentlighet inom Göteborgs Stads anmäla detta utifrån lagen om skydd för personer som rapporterar missförhållanden. Sådana anmälningar hamnar först hos Visselblåsarfunktionen på stadsledningskontoret som avgör om ärendet är av sådan karaktär att en utredning ska genomföras av berörd förvaltning.

Ärenden som anmäls och hanteras som visselblåsaärenden omfattas av stark sekretess. Därför är de endast förvaltningens utsedda kontaktpersoner som får information om visselblåsarärendena i den omfattning som behövs för att en utredning ska kunna genomföras. Vid allvarliga händelser informeras förvaltningsdirektören i den mån det är möjligt utifrån sekretessreglerna. Förvaltningsdirektören informerar i sin tur vid behov presidiet.

Enligt förskoleförvaltningens rutin för visselblåsaärenden från 2023 ska förvaltningen en gång om året informera nämnden om föregående års visselblåsarärenden i den mån det är möjligt utan att bryta mot sekretessen. Detta sker i årsrapporten.

Under 2023 fick förskoleförvaltningen in ett visselblåsarärende. Ärendet rörde hanteringen av en rekrytering. Utredningen visade att rekryteringen inte dokumenterats på rätt sätt men att rekryteringen i övriga hade gått rätt till. Efter utredningen informerades berörda chefer och rutinerna förtydligades. Visselblåsarfunktionen på stadsledningen avslutade ärendet efter inkommen utredning och rapportering från förskoleförvaltningen.

6 Redovisning av nämndens uppdrag

6.1 Redovisning av uppdrag från Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen i och utanför budget (obegränsad kommentar)

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd samt socialnämnd Sydväst, får i uppdrag att ta fram verksamhetsspecifika anvisningar som konkretiserar tillämpning av Göteborgs Stads policy för måltider.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2021 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag utanför budgetbeslut</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-23</p> <p>Förvaltningen har tagit fram en lokal anvisning för omhändertagandet av Göteborgs Stads policy för måltider. Anvisningen antogs av nämnden i samband med nämndsammanträdet 2023-06-21 § 128 N608-0457/22.</p>
<p>Grundskolenämnden, förskolenämnden, utbildningsnämnden och lokalnämnden får i uppdrag att tillsammans öka graden av samnyttjande av stadens lokaler.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2021 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag utanför budgetbeslut</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-22</p> <p>Uppdraget avslutat vid beslut om delårsrapport mars 2023.</p>
<p>Förskolenämnden får i uppdrag att tillsammans med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning arbeta med kompetenshöjande insatser för befintlig personal med annat modersmål än svenska samt inkludera validering av svenska språket vid nyrekrytering.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2022 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag inom budgetbeslut</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-22</p> <p>Uppdraget avslutat vid beslut om delårsrapport mars 2023.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Göteborgs Stads Parkering AB och andra berörda nämnder får i uppdrag att avskaffa p-avgifter på personalparkeringar i ytterområden där det finns andra parkeringsplatser (ofta på/längs gata) i området eller motsvarande lägen som är avgiftsfria, vilket undviker risk för förmånsbeskattning.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2022 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag utanför budgetbeslut</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-03-30</p> <p>Kommunfullmäktige beslutade 26 januari 2023 att avbryta uppdraget.</p>
<p>Göteborgs Stads samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att informera om att i Göteborgs Stad förväntar vi oss ett öppet och transparent informationsflöde om verksamheten och där alla anställda välkomnas att vid identifierade brister kontakta politiker.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2022 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag utanför budgetbeslut</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Uppdraget avslutat vid beslut om delårsrapport augusti 2023.</p>
<p>Göteborgs Stads samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att tillse att alla anställda informeras om grundlagens meddelarfrihet, meddelarskydd och i förekommande fall lagstadgade skyldigheter att rapportera om missförhållanden.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2022 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag utanför budgetbeslut</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Uppdraget avslutat vid beslut om delårsrapport augusti 2023.</p>
<p>Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att förbereda och genomföra energieffektiviserande och energibesparande åtgärder i syfte att minska energiförbrukningen och effektbehovet inför vintern 2022/23.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2022 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag utanför budgetbeslut</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-23</p> <p>Uppdraget avslutat vid beslut om delårsrapport mars 2023.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att aktivt arbeta med hållbarhetsperspektiven i budget- och uppföljningsprocesser. Detta gäller även jämställdhetsperspektivet och framför allt i investeringsbudgetar.</p> <p>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag <i>Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Enligt Skollagen har alla barn rätt till en förskola som stimulerar barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. För nämnden är budget- och uppföljningsprocesserna viktiga verktyg för att nå lagstiftningens krav, uppfylla det kompensatoriska uppdraget och verka för social hållbarhet. Genom de årliga uppföljningsprocesserna med analys av verksamheten identifieras utvecklingsområden som sedan omhändertas i budget och verksamhetsplan.</p> <p>Nämnden har en modell för fördelning av resurser som bygger på principen om bidrag på lika villkor. Nämnden har även antagit regler för budget och uppföljning för att den egna verksamheten ska bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt och bidra till god ekonomisk hushållning.</p> <p>Genom nämndens resursfördelningsmodell tilldelas förskolor (fristående och kommunala) ett strukturbelopp som fördelas kompensatoriskt för att skillnader i barns förutsättningar och behov ska kunna utjämnas. Beloppet som avser 5 procent av barnpengen baseras på ett socialt index för varje enskild förskola. Indexet byggs upp av nio olika socioekonomiska bakgrundsvariabler hos alla de barn som finns inskrivna på förskolan. Dessa variabler är: kön, invandring, högsta utbildning för vårdnadshavarna, ekonomiskt bistånd, bor med en eller båda vårdnadshavarna, vårdnadshavarnas inkomst, utländsk bakgrund, Human Development Index (HDI) samt bostadsområdets sociala tyngd.</p> <p>Ur ett ekologiskt hållbarhetsperspektiv arbetar förvaltningen med implementering av stadens miljöledningssystem, i syfte att systematisera miljöarbetet inom ramen för ordinarie processer för planering och uppföljning.</p> <p>Uppdraget förklaras som fullgjort och avslutas i samband med årsrapport 2023.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att arbeta för att andelen arbetade timmar som utförs av timanställda inte överstiger fem procent.</p> <p>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag <i>Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Utifrån kommunfullmäktiges uppdrag att andel arbetade timmar som utförs av timanställda inte får överstiga 5 procent, ligger förvaltningen på 4,9 procent (ack nov 2023). Motsvarande period 2022 var andel arbetade timmar som utförs av timanställda 5,6 procent. Förvaltningen fortsätter arbeta för att minska andelen timmar som utförs av timanställda. Uppdraget förklaras som fullgjort och avslutas i samband med årsrapport 2023.</p>
<p>Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att stärka de organisatoriska förutsättningarna för första linjens chefer och genomföra utbildningar om tillitsbaserat ledarskap.</p> <p>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag <i>Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Förvaltningen har under 2023 utvärderat den övergripande ledningsorganisationen, där alla chefer i förvaltningen har varit med och bidragit i arbetet. Förvaltningen inför en ny ledningsorganisation från 1/1-2024, för att bland annat skapa bättre förutsättningar för chefer i första linjen. En del av utvärderingen har genomförts med stöd av det forskningsbaserade verktyget Chefoskopet, för att kartlägga och förbättra chefers organisatoriska förutsättningar. I arbetet som har genomförts under året har återkommande dialoger med samtliga chefer i förvaltningen genomförts i syfte att utveckla en god tillitbaserad styrning och ledning. Under 2024 fortsätter arbetet med implementering av en ny ledningsorganisation, samt uppstart av en chef - och ledarutvecklingsplattform. Uppdraget förklaras som fullgjort och avslutas i samband med årsrapport 2023.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Förskolenämnden får i uppdrag att genomföra särskilda satsningar för att förstärka språkutvecklingen och utjämna skillnaderna i språkutveckling på de förskolor som har störst behov.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Arbetet med riktade insatser utifrån förvaltningens språkstrategi (Läs hjärta förskola, SOKA (Språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt i förskolan) samt Läsllyftet) fortskrider med riktade insatser efter behov. Kontinuerliga utvärderingar med deltagare visar på en övervägande nöjdhet av insatserna och en höjning av kunskapsläget. Deltagandet kring insatserna har ökat under året.</p> <p>Skolverket har förändrat förutsättningarna för Läsllyftet och återtagit ett ansökningsförfarande och en styrning av genomförandet i förhållande till resurstilldelning. Förvaltningen erbjuder stöd till deltagande förskolor men intresset har varit lågt. 17 förskolor har beviljats stadsbidrag för läsåret 23/24.</p> <p>I samverkan med Arbvux startade en utbildning i början av året i syfte att utbilda personal i grundsvenska samt innehållet i två kurser från barnskötarutbildning. Insatsen riktades främst till områden med högt socioekonomiskt index. Inför höstens start arbetades utbildningen om, och innehöll endast grundsvenska vilket gjorde att fler hade möjlighet att starta.</p> <p>Ett pilotprojekt, som leds av utvecklingsledare med inriktning vuxnas lärande och svenska som andraspråk, har initierats och genomförs i områden med högt socioekonomiskt index. Piloten har kartlagt ett nuläge utifrån GERS-språknivåer och har synliggjort behovet av att arbeta språkutvecklande på arbetsplatsen.</p> <p>Uppdraget förklaras som fullgjort och avslutas i samband med årsrapport 2023.</p>
<p>Förskolenämnden får i uppdrag att i samverkan med Göteborgs universitet erbjuda fler barnskötare möjligheten att vidareutbilda sig på betald arbetstid till förskollärare.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Nämnden fattade beslut vid sammanträdet den 24 januari enligt yrkande från S, V och MP. (N608-3341/23). Förskolenämnden får i uppdrag att skjuta upp utbildningarna gällande vidareutbildning av barnskötare till förskollärare. Förskolenämnden förklarar uppdraget som slutfört.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Förskolenämnden får i uppdrag att i samverkan med nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning erbjuda fler förskoleassistenter möjligheten att vidareutbilda sig på betald arbetstid.</p> <p>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag <i>Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Valideringsutbildning till barnskötare har genomförts och planeras att fortsätta under 2024. 60 förskoleassistenter har påbörjat utbildning under 2023. Arbetet kommer fortgå i ordinarie verksamhet utifrån förutsättningar i budget. Uppdraget förklaras som fullgjort och avslutas i samband med årsrapport 2023.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Förskolenämnden får i uppdrag att tillgodose rätten till förskoleplats för alla barn som bor eller vistas under längre tid i Göteborg.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Under året har förskoleförvaltningen utrett, planerat och genomfört arbetet utifrån nya lagkrav om förskola för fler barn som började tillämpas 1 juli 2023. Arbetet består av två delar: att erbjuda särskilt platserbudande för bättre språkutveckling och uppsökande verksamhet (information och dialog) till vårdnadshavare som har barn i åldern 3-5 år som inte är inskrivna i förskola.</p> <p>Ett särskilt platserbudande gick ut i april till 107 barn. 13 av dem svarade ja (12 %), 35 tackade aktivt nej (33%) och övriga 59 (55%) har inte svarat (per 30 september 2023). Två barn av de som tackade ja hade pedagogisk omsorg. Majoriteten av barnen som fick erbjudandet var födda 2020. Målgruppen skiljer sig åt för respektive område. Centrum och delar av Hisingen har betydligt fler familjer med arbetstillstånd, som eventuellt bor temporärt i Sverige, vilket kan påverka anledningen till att säga ja eller nej.</p> <p>En samverkan har skett med olika brobyggarfunktioner (invånarguider Hisingen, hälsoguider Sydväst, Kulturtolkar Angered och Mentormammor Bergsjön) med kulturell och språklig kompetens från målgruppen. Brobyggarna upplevs "sänka trösklar" till att skapa kontakt och det är en fördel att kunna erbjuda samtal på andra språk. Arbetet kräver tid, relationer och struktur samt behöver ske med lämpliga individer från målgruppen som kan stå upp för förskolans uppdrag och värdegrund fullt ut.</p> <p>Utvärderingen av brevutskick, dialogmöten och studiebesök visar att flera dialogtillfällen hade få eller inga deltagare och inget uppsökande team uppger att de mött familjer som fått brevutskick om förskola. Sammantaget är upplevelsen att de flesta familjer redan har sina barn inskrivna i förskolan och att den samlade uppsökande verksamheten mött väldigt få familjer som är i målgruppen för lagkravet (ej inskrivna barn 3-5 år).</p> <p>Relationsbyggande och tillitsskapande arbete tar tid. På kort sikt handlar det om att nå fram, börja ett samtal och få vårdnadshavarna att komma till öppen förskola. På lång sikt handlar det om att vårdnadshavarna ska välja att ha sina barn i förskolan. Det har cirkulerat felaktiga påståenden och desinformation om förskola under samma period som det uppsökande arbetet har pågått och ibland har det skapat oro och motstånd till</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
	<p>förskolan, vilket kan ha påverkat utfallet.</p> <p>Under 2023 har alla barn som sökt till kommunal förskola erbjudits plats inom fyra månader. Uppdraget förklaras som fullgjort och avslutas i samband med årsrapport 2023.</p>
<p>Förskolenämnden får i uppdrag att utöka öppettiderna på öppna förskolan i socioekonomiskt utsatta områden.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2023 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> <i>Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p> Pågående</p> <p>2024-01-29</p> <p>En plan för genomförande av utökade öppettider på öppna förskolan i socioekonomiskt utsatta områden är framtagen. Arbetet pågår.</p>
<p>Förskolenämnden får i uppdrag att öppna ytterligare en förskola med barnomsorg på obekväm arbetstid.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2023 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> <i>Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p> Pågående</p> <p>2024-01-23</p> <p>Förvaltningen har genomfört en utredning som presenterats för presidiet 2023-09-13. De ekonomiska resurserna kommer inte fördelas ut under året då nämnden ännu inte fattat något beslut i frågan.</p>
<p>Förskolenämnden får i uppdrag utreda vilka särskilda anställningsvillkor som kan erbjudas för att förbättra förutsättningarna för att locka utbildad personal till förskolor med sociala utmaningar.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2023 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> <i>Uppdrag inom budgetbeslut</i></p>	<p> Pågående</p> <p>2024-01-23</p> <p>Uppdraget är påbörjat och planeras att redovisas senast juni-24.</p> <p>Resultat från det tidigare genomförda projektet Motivationspaketet kommer att utgöra en del i utredningen.</p> <p>Motivationspaketet är förslag på riktade åtgärder är för att få fler förskollärare att, utifrån frivilliga motiv, söka sig till förskolor med en låg andel förskollärare. Dessa förskolor finns i socioekonomiskt utsatta områden, i bland annat Bergsjön, Biskopsgården och Tynnered.</p> <p>Utredningen kommer att titta på vilka särskilda anställningsvillkor som kan vara en möjliggörare.</p>
<p>Grundskolenämnden och förskolenämnden får i uppdrag att inrätta ett förstärkt arbetssätt i syfte att utveckla arbetet för att motverka felinskrivningar av barn och elever.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2023 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> <i>Uppdrag utanför budgetbeslut</i></p>	<p> Avslutad</p> <p>2024-01-23</p> <p>Uppdraget redovisat på nämndsammanträdet 13 december (§ 254 N608-1356/23) och bedöms därmed som avslutat.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Göteborgs Stads nämnder och styrelser får i uppdrag att analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för sin verksamhet, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal 3 2023.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag utanför budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-10-09</p> <p>Uppdraget bedömdes som avslutat i samband med delårsrapport augusti 2023 (Protokoll nr 16/2023, § 171 (N608-0883/23)).</p>
<p>Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att, utifrån rapporten, ta fram konkreta åtgärder i syfte att minska administrationen. Uppdraget ska återredovisas i respektive nämnd/bolag.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag utanför budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-23</p> <p>Uppdraget förklarades fullgjort på kommunfullmäktiges sammanträde 2023-06-08 § 13. I förvaltningen har en utredning med förslag på hur administrationen kan minskas genomförts och prioriterade åtgärder har påbörjats.</p>
<p>Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att möjliggöra för anställningar och praktikplatser för fler personer med funktionsnedsättning, uppdraget återrapporteras i respektive nämnd och styrelse.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag utanför budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-29</p> <p>Under året har arbetet med APL-platser utökats till att även innefatta APL-elever från anpassat gymnasium. OSA-platser (Skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare) för personer som är inskrivna på Arbvux. Löpande mottagande av Lönebidragsanställningar. Kompetenspass tillsammans med Arbetsförmedlingen för hr-specialister inriktat på Lönebidrag för att öka kunskapen kring den typen av anställningar och dess syfte.</p> <p>Uppdraget förklaras som fullgjort och avslutas i samband med årsrapport 2023.</p>

6.2 Redovisning nämndens uppdrag

Uppdrag från Nämnden	Status och kommentar
<p>Dnr N608-2916/21. Tilläggsyrkande från D samt till tilläggsyrkande från M, L med instämmande av KD i samband med redovisning av genomförd granskning enligt plan för internkontroll 2021. Förvaltningen får i uppdrag att säkerställa att SBA-ombuden får tillräckligt med tid avsatt i sitt uppdrag för att kunna ta sitt ansvar samt att tydlig ansvarsfördelning mellan rektor och SBA-ombud implementeras på alla förskolenheter. Förvaltningen får i uppdrag att se över om fler åtgärder krävs för att motverka frekventa personalbyten bland SBA-ombud. Förvaltningen får i uppdrag att återkomma med en redovisning till nämnden under första kvartalet av 2022, gällande ovanstående uppdrag. Förvaltningen får i uppdrag att säkerställa att alla rektorer är fullt medvetna om sitt ansvar kring systematiska brandskyddsarbetet och att det inte får bortprioriteras. Förvaltningen får i uppdrag att säkerställa att vikariepärmar innehåller information om enhetens systematiska brandskyddsarbete i alla våra förskolor.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-11-30</p> <p>Uppdragen från nämnden samt de föreslagna åtgärderna utifrån resultatet av genomförd granskning enligt plan för internkontroll 2021 har omhändertagits av förvaltningen.</p> <p>Nämnden fick en redogörelse från förvaltningen i samband med sammanträdet 2023-11-29 och beslutade att förklara uppdragen samt föreslagna åtgärder som genomförda (§231 N608-2916/21).</p>
<p>Dnr 608-1501/22 Förskolenämnden ger förvaltningen ett nytt uppdrag att initiera en familjecentralsliknande verksamhet i Hammarkullen.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>🟢 Pågående</p> <p>2023-11-14</p> <p>Ett uppdrag från förskolenämnden (september 2022) och socialnämnd Nordost (augusti 2022). En avsiktsförklaring är skriven mellan FSF, SF Nordost och VGR om önskad gemensam start. I juni månad beslutade nämnden om att ge förvaltningen i uppdrag om att gå vidare i uppstartsprocessen. Ett uppdrag om förstudie har lämnats till stadsfastighetsförvaltningen och en projektledare från dem är utsedd. Första mötet var 9 november och nu ska uppstartsarbetet formaliseras med styrgrupp, arbetsgrupp och en projektansvarig funktion. Ritningar och förslag till hyra räknas komma nämnden till del under första halvåret 2024.</p> <p>Budgetförutsättningar: Nämnden kan komma att behöva vara med och medfinansiera en projektansvarig funktion inför uppstart (uppskattad kostnad för 2024 är 120 tkr).</p>

Uppdrag från Nämnden	Status och kommentar
<p>Dnr N608- 0386/23 Förvaltningen får i uppdrag att kartlägga användandet av utökade vistelsetider än de lagreglerade för barn vars föräldrar är föräldralediga och återkomma till nämnden med en redogörelse.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p> Pågående</p> <p>2024-01-23</p> <p>Uppdraget planerat att redovisas till förskolenämnden i ett tjänsteutlåtande i december 2023 (§ 256 N608-3327/23). Förskolenämnden bordlade ärendet till januari 2024.</p>
<p>Dnr N608- 3657/22 Göteborgsförslag - Rätten till 30 h förskola när förälder är hemma med småsyskon. Yrkande från S,V, MP, D, M, L med särskilt yttrande från KD.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p> Avslutad</p> <p>2023-11-29</p> <p>Förskoleförvaltningen har lämnat över sin beredning av ärendet till förskolenämnden den 31 maj 2023 och uppdraget kan därför avslutas, se protokoll nr 10/2023, (§ 111 N608-3657/22/§ 110 N608-0386/23).</p>

Uppdrag från Nämnden	Status och kommentar
<p>Dnr N608-0022/23 Förskoledirektören får i uppdrag att följa upp genomförandet av åtgärdsplanerna.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-11-30</p> <p>Åtgärdsplanerna har följts upp i enlighet med tidplanen för ekonomiprocesserna och rapporteras till nämnden i samband med de ekonomiska lägesrapporterna. Åtgärdsplanerna som upprättats utifrån prognosen i maj följdes upp i samband med prognosen per augusti och redovisades till nämnden i ekonomisk lägesrapport per september som var uppe på sammanträdet den 25:e oktober. Förvaltningens direktör har även haft en särskild uppföljning av åtgärdsplanerna med respektive utbildningsområde under oktober.</p> <p>Prognosen utifrån utfall per augusti innebar dock att det upprättades ytterligare åtgärdsplaner då fler enheter prognostiserade en obalans överstigande 300 tusen kronor. Även dessa åtgärdsplaner har följts upp och rapporterades till nämnden i samband med ekonomisk lägesrapport per oktober som var uppe på sammanträdet den 29:e november.</p> <p>Utöver åtgärderna som ingår i upprättade åtgärdsplaner har förvaltningens direktör beslutat om följande åtgärder som gäller för hela förvaltningen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stor restriktivitet vad gäller vikarieanskaffning • stor restriktivitet vad gäller inköp • vakanser inom centrala avdelningar tillsätts inte • enheters överskott per 31:e oktober ska användas som en del för att nå budget i balans <p>Förvaltningsdirektören har följt upp effekten av dessa åtgärder i samband med förvaltningsledningens möte den 20:e november.</p>
<p>Dnr N608-0373/23 Göteborgsförslag – Färre barn i grupperna – hållbar arbetsmiljö i förskolan.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-10-09</p> <p>Uppdraget avslogs i samband med nämndsammanträdet 27 september 2023 (Protokoll nr 16/2023, § 173 (N608-0373/23)).</p>

Uppdrag från Nämnden	Status och kommentar
<p>Dnr N608-0439/21 Inhyrning av nya kontorslokaler i centrum.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-11-29</p> <p>Uppdraget avslutades vid delårsrapport mars 2023.</p>
<p>Dnr N608-0558/19 Förskolenämnden ger förvaltningsdirektören i uppdrag att fortsätta dialogen med Demokrati och medborgarservice och återkomma med förslag på hur delaktighet och dialog med allmänheten kan genomföras, till exempel i form av medborgardialoger.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2024-01-23</p> <p>Dialogen har genomförts och förslag på upplägg har presenterats till förskolenämnden. Ett möte med medborgare har hållits i juni 2023</p>
<p>Dnr N608-2930/20 - Förskoleförvaltningen får i uppdrag att återkomma till nämnden i god tid inför budget år 2023 med en utvärdering och konsekvensanalys av den nya modellen samt med förslag på eventuella justeringar för att förskolorna i södra skärgården fullt ut ska kompenseras för sina särskilda villkor</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-11-14</p> <p>Förvaltningen har genomfört en utredning som redovisades för nämnden i samband med nämndssammanträdet 2023-10-25. Nämnden godkände redovisningen och förklarade uppdraget som slutfört, se protokoll nr 18/2023 (§ 198 N608-2930/20).</p>
<p>N608-0990/21 Yrkande från D, S, M och L med instämmande av KD gällande kompetenshöjande språkinsatser för personal.</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>2023-05-12</p> <p>Handlingsplan är upprättad för uppdraget och samarbete med nämnden för Arbetsmarknad- och vuxenutbildning är påbörjat i syfte att ta fram kompetenshöjande utbildningsinsatser för befintlig personal. Arbetet fortgår och ingår i löpande arbete.</p> <p>Språkbedömning, yrkesspråksbedömningen enligt Gers, görs på timrekryteringar, vilket påbörjades hösten 2022. Arbetet fortgår till hösten 2023. Därefter kommer utvärdering göras, huruvida detta ska bli permanent.</p> <p>Uppdraget redovisat via årsrapport och till nämnden.</p> <p>Uppdraget avslutas.</p>

Uppdrag från Nämnden	Status och kommentar
<p>Yrkande från S, V, MP angående att stegvist införa sju timmars arbetsdag på förskolor i utsatta områden. 1. Förvaltningen får i uppdrag att på två förskolor införa sju timmars arbetsdag. Införandet ska omfatta förskollärare och barnskötare i förskolor där andelen utbildad personal är låg idag i något av Göteborgs stads socioekonomiskt utsatta områden.2. Utifrån detta ska sedan en utvärdering som kan ligga till grund för ett bredare införande av kortare arbetstid i förskolor i utsatta områden göras</p> <p> Nämnd/Styrelse</p>	<p> Pågående</p> <p>2023-11-14</p> <p>En projektorganisation är framtagen där förvaltningens olika kompetenser samarbetar i syfte att stödja rektorer med genomförande, dokumentation och uppföljning. Dialog sker löpande mellan projektägare och projektledare. Projektledare lyfter att det kan bli svårt att se effekterna av projektet redan i slutet av 2024.</p>